

Försvvarshögskolan

”Världen räcker inte till”

En militärhistorisk analys av sydostasiatiska folkgrupper i Boxerkodexen

Alexander Clemens Larsson

C-uppsats Militärhistoria HT 2024

Handledare: Peter Ericsson

Abstract (English)

This thesis examines how the Boxer Codex reflects the Spanish colonial power's justification of its colonial project in Asia. The Codex, a 16th-century manuscript, contains illustrations and descriptions of Asian and Pacific peoples during the Spanish colonial period. Previous research has primarily focused on its visual and ethnographic content while the textual depictions have been analyzed to a limited extent. By applying Patrick Porter's theory of Military Orientalism and analyzing the technological and cultural aspects of the military depictions, the thesis explores how the military capacities and tactics of Southeast Asian peoples are portrayed. These descriptions reveal how Spain legitimized its colonial military project and constructed a narrative of military and cultural superiority. The thesis provides new insights into how colonial narratives were shaped and legitimized, while offering a deeper understanding of the interplay between text, history, and imperialist ideology.

Keywords: 16th-century, Boxer Codex, Military Orientalism, Spanish colonialism, Southeast Asia

Abstrakt (Svenska)

Denna uppsats undersöker hur Boxerkodexen speglar den spanska kolonialmaktens legitimering av sitt koloniala projekt i Asien. Kodexen, ett manuskript från 1500-talet, innehåller illustrationer och beskrivningar av asiatiska och stillahavsfolk under den spanska kolonialtiden. Tidigare forskning har främst fokuserat på dess visuella och etnografiska innehåll, men textens skildringar har analyserats i begränsad omfattning. Genom att använda Patrick Porters teori om militärorientalism och analysera teknologiska och kulturella aspekter av de militära framställningarna undersöker uppsatsen hur sydostasiatiska folkgruppers militära kapacitet och taktik framställs. Dessa beskrivningar visar hur Spanien legitimerade sitt koloniala militära projekt och konstruerade en berättelse om militär och kulturell överlägsenhet. Uppsatsen bidrar med nya insikter om hur koloniala narrativ formades och legitimerades, samtidigt som den erbjuder en djupare förståelse av samspelet mellan text, historia och imperialistisk ideologi.

Nyckelord: 1500-talet, Boxerkodexen, militärorientalism, spansk kolonialism, Sydostasien

Innehållsförteckning

Innehåll

Abstract (English)	1
Abstrakt (Svenska)	1
Innehållsförteckning	2
1. INLEDNING	4
1.1 Historisk bakgrund	4
1.2 Boxerkodex (BK): Boxerkodexens översättning av Souza & Turley	6
1.3 Problemformulering	8
1.4 Tidigare forskning och forskningsläge	9
1.4.1 Tidigare forskning om Boxer Codex	9
1.4.2 Tidigare forskning om tidigmodern militärframställning	14
1.4.3 Forskningsluckor och eget bidrag	18
1.5 Syfte och frågeställningar	19
1.6 Avgränsningar	19
2. TEORI	20
2.1 Patrick Porters Military Orientalism	20
2.1.1 Orientalism	20
2.1.2 Kulturens roll i strategi	21
2.1.3 Strategisk kultur och anpassning	22
2.1.4 Militär orientalism under kolonialtiden	22
3. METOD	24
3.1 Kvalitativ textanalys	24
3.2 Val av källmaterial och källkritik	25
4. UNDERSÖKNING	27
4.1 Analys av skildringarna av folkgrupper	27
4.1.1 Ladröner	27
4.1.2 Cagayaner	29
4.1.3 Sambaler	31
4.1.4 Visayaner	33
4.1.5 Morer	36
4.1.6 Visayaner Tagaloger (Folk från Luzon)	38
4.1.7 Visayaner Moreernas Seder	39
4.1.8 Bruneier	42

4.1.9	Molucker	44
4.1.10	Javaner.....	46
4.2	Analys av skildringarna av sjöfararhandböcker: Aceh, Patani och Siam.....	48
4.2.1	Sjöfararhandbok om Aceh av Dom João Ribeiro Gaio.....	48
4.2.2	Sjöfararhandbok om Patani av Dom João Ribeiro Gaio, Antonio Dias, Henrique Mendes, Francisco das Neves och João Serrano.....	51
4.2.3	Sjöfararhandbok om Siam av Dom João Ribeiro Gaio.....	53
4.3	Sammanfattning av analys	54
5.	RESULTATDISKUSSION.....	56
6.	AVSLUTNING.....	57
6.1	Slutanalys.....	57
6.2	Vidare forskning	60
7.	Käll- och litteraturförteckning.....	61
7.1	Tryckta källor	61
7.2	Litteratur	61

1. INLEDNING

1.1 Historisk bakgrund

Spaniens koloniala ambitioner i Asien var en del av en bredare europeisk expansion under upptäcktsresornas tidsålder. Efter *Reconquista* och det katolska enandet under Ferdinand och Isabella började Spanien söka nya handelsvägar till Asien, lockad av kryddor, rikedomar och spridandet av kristendomen. *Tordesillasfördraget* från 1494 delade världen mellan Spanien och Portugal, vilket gav Spanien rätt att utforska och erövra både Amerika och delar av Asien.

År 1521 anlände Ferdinand Magellan till Filippinerna, vilket markerade Spaniens första möte med regionen.¹ Trots att Magellan dödades lade hans expedition grunden för framtida spansk expansion i Asien. Det var dock först 1565 under Miguel López de Legazpi, som Spanien etablerade en permanent närvaro på Filippinerna. Öarna blev en viktig del av Spaniens koloniala strategi, som en bas för handel i Stilla havet och ett nav för missionärsarbete.²

Europeisk utlandsexpansion resulterade under 1500-talet och framåt i storskalig kolonisering och statsbyggnad i den nya världen.³ Atlanten började användas som en ny arena för handel mellan olika civilisationer och européerna gick in i Asien

¹ George Bryan Souza and Jeffrey S. Turley (eds. and trans.), *The Boxer Codex: Transcription and Translation of an Illustrated Late Sixteenth-Century Spanish Manuscript Concerning the Geography, Ethnography and History of the Pacific, South-East Asia and East Asia*. Leiden: Brill, 2016, s. 303; Nicholas Pisano, *The Spanish Pacification of the Philippines 1565-1600*. M.A. diss., U.S. Army Command and General Staff College, Kansas, 1992, s. 209-210.

² Pisano, 1992, s. 275-276. On June 4, 1565 the resignation to Spanish rule by Datu Tupas to Miguel Lopez de Legazpi represents the beginning of the pacification of the islands.

³ Isaac Donoso (ed.), *Boxer Codex: A Modern Spanish Transcription and English Translation of 16th-Century Exploration Accounts of East and Southeast Asia and the Pacific*. Transcribed and edited by I. Donoso; translated and annotated by M. L. Garcia, C. Quirino, and M. Garcia. Quezon City: Vibal Foundation, Inc., 2016, s. xvii.

som handelsmän och missionärer.⁴ Således inleddes en ny epok med "de stora upptäckterna" då européerna fann sjövägar till Indien och Kina "upptäckte" Amerika, genomförde den första världsomseglingen och skapade transoceaniska handelsvärlden och imperier. Indien och Kina var inte okända, men handeln med deras eftertraktade varor, särskilt kryddor och tyger, hämmades av långa avstånd och höga kostnader på grund av mellanhänder och tullar. Detta drev européerna att hitta nya handelsvägar. Utforskare som Henrik Sjöfararen, Bartolomeu Dias, Christopher Columbus, Vasco da Gama, och Fernão de Magalhães spelade avgörande roller i upptäcktsfärderna vilka lade grunden för koloniseringen av Afrika, Amerika och Asien, ledd från Iberiska halvön. En spansk historiker som åtföljde conquistadorerna sammanfattade motivet bakom detta imperiebyggande: "Vi har kommit hit för att tjäna Gud och för att bli rika." Spaniens imperium omfattade Kanarieöarna, Västindien, Centralamerika, stora delar av Sydamerika samt Filippinerna.⁵

När Ferdinand Magellan anlände till Filippinerna år 1521 och gjorde anspråk på öarna för Spanien dödades han kort därefter av hövding Lapu-Lapu i slaget vid Mactan. Efter hans död slutförde Sebastian Elcano världsomseglingen som Magellan hade påbörjat, vilket banade väg för Spaniens framtida kolonisering av Filippinerna några decennier senare. Antonio Pigafetta, en av deltagarna på resan, skrev en reseskildring fylld med äventyr och etnografiska insikter. Hans förståelse för de nya territorierna var dock begränsad, eftersom han var beroende av Henrique, Magellans sumatrisk slav, som anses vara den första personen att fullborda en världsomseglingen.⁶

Spanien rättfärdigade sin kolonisation genom en kombination av religiösa, ekonomiska och rättsliga argument. Upptäcktsdoktrinen gav Spanien den lagliga rätten att göra anspråk på och konvertera icke-kristna länder och man framställde

⁴ Jürgen Osterhammel & Nils P. Petersson, *Globalization: A Short History*. Princeton: Princeton University Press, 2005, s. viii-ix.

⁵ Göran Rystad, *Europa i världen ca 1500-1700: expansion och integration*. Stockholm: Liber, 2004, s. 57-58.

⁶ Rystad, 2004, s. xix.

missionen som både en civiliserande och religiös plikt. Den katolska kyrkan stödde konverteringen av de inhemska folken till kristendomen vilket var ett centralt argument för Spaniens expansion. Dessutom var jakten på rikedom från kryddhandeln, samt Filippinernas strategiska betydelse för att kontrollera handelsvägar, avgörande drivkrafter bakom kolonisationen.⁷

1.2 Boxerkodex (BK): Boxerkodexens översättning av Souza & Turley

Källan som används till denna uppsats är från en utgåva som redigerats och översatts av George Bryan Souza och Jeffrey Scott Turley.⁸

Den 10 juli 1947 förvärvade Charles R. Boxer (1904-2000) det okända illustrerade manuskriptet på en auktion i London, där det listades som "item 60: Orientela ms." Detta manuskript kom senare att få sitt namn efter honom. Boxer döpte om kodexen till "Manila Manuscript" och beskrev sitt nya förvärv i en artikel som publicerades 1950.⁹ Enligt Souza & Turley är deras bok den första fullständiga transkriptionen (med 612 sidor) jämfört med Ma. Luisa Garcia, Carlos Quirino och Mauro Garcias översättning (som innehåller 305 sidor).¹⁰ En kodex definieras av Souza & Turley som den tidigaste formen av en bok och termen härstammar från det latinska ordet för "trädstam", vilket syftar på det faktum att de tidigaste kodexerna skrevs på träplattor.¹¹

BK beskrivs som en samling av berättelser, redogörelser, beskrivningar och illustrationer som rör geografi, etnografi och historia om folk, statsform ("polities" på engelska) och samhällen i Västra Stilla havet även stora områden av "maritime

⁷ Pisano, 1992, s. 81.

⁸ Souza & Turley, 2016.

⁹ Miguel Ibañez Aristondo, *Visual Arguments and Entangled Ethnographies in the Boxer Codex*. Villanova University, Manuscript Studies, Vol. 6, No. 1, University of Pennsylvania Press, 2021, s. 98.

¹⁰ Donoso, 2016, s. XXIII; Souza & Turley, 2016, s. 1.

¹¹ Souza & Turley, 2016, s. 1.

and continental” Sydostasien och Östasien. Dessa skrevs på spanska och översattes från portugisiska till spanska mellan 1574 och 1591 och sammanställdes kort därefter i Manila, det relativt nyetablerade centrumet för det spanska imperialistiska projektet i Asien. Vanligtvis beskrivs BK som anonym vilket bara delvis är sant, eftersom fem av de tjugotvå sektionerna har känt författarskap (tre av dessa är från en och samma författare, den portugisiske prästen Dom João Ribeiro Gaio, som blev biskop i Melaka (1578–1601)¹². De återstående sjutton är verkligen anonyma. Identiteten på BK:s beställare, sammanställare och författare är okänd(a) men Souza och Turley har några möjliga kandidater som kommer att tas upp nedan.¹³

BK består av 612 sidor (tillverkad av rispapper): 314 av dessa innehåller text och 97 sidor med handritade illustrationer. På grund av de tydliga kinesiska influenserna i illustrationerna teoriserar det att en lokalt anställd kinesisk konstnär i Manila målade dem i akvarell med traditionella bläck och pigment från Mingdynastins tid. Dessutom kontrasteras de imponerande bilderna vackert mot västerländska stiliga ramar dekorerade med bladverk och djurmotiv, som påminner starkt om västerländska illuminerade manuskript.¹⁴ Enligt Souza & Turley är totalt 197 sidor i BK tomma. En noggrann undersökning av placeringen av texten, illustrationerna och de tomma bladen avslöjar att det var tänkt av verkets beställare och sammanställare att de flesta av de tomma sidorna skulle fyllas med text innan kodexen levererades till dess avsedda mottagare.¹⁵ Det spekuleras i Donosos utgåva av översättningen att BK verkar främst ha haft som mål att övertyga Spaniens kung om fördelarna och genomförbarheten av ytterligare asiatiska erövringar.

Genom att kombinera detaljerade sjöfararhandböcker (som tillhandahöll viktig navigations- och geografisk information, med fängslade och exotiska illustrationer, strävade manuskriptet efter att "blända" monarken och uppmuntra

¹² Souza & Turley, 2016, s. 439. Alla tre manuskripten skrevs samtida på portugisiska och översattes senare till spanska för att inkluderas i Boxerkodexen.

¹³ Souza & Turley, 2016, s. 1.

¹⁴ Donoso, 2016, s. xxv.

¹⁵ Souza & Turley, 2016, s. 1.

honom att godkänna nya territoriella expansioner. Ambitionen var också att skapa ett vicekungadöme i Ostindien med huvudkvarter i Manila.¹⁶

Souza och Turley påpekar att det fortfarande är oklart varför, av vem, för vem och exakt när BK sammanställdes. Boxer föreslog att den skapades av guvernörerna Gómez, Pérez, Dasmariñas och hans son Luis Pérez Dasmariñas för att äga själva eller ge som en gåva till kung Filip II eller III, vilket skulle förklara varför den förblev opublicerad. Souza och Turley föreslår dock att BK kan ha tillkommit under riktlinjer från den spanska imperiala byråkratin, liknande de *Relaciones Geográficas* som producerades för att samla information om kolonierna, även om inga direkta bevis på sådana instruktioner hittats. De förklarar att Filippinerna, som en del av Spaniens imperium, integrerades i ett administrativt system styrt från Madrid och vicekungadömet i Nya Spanien. Skriftliga rapporter, såsom kodexer och *Relaciones Geográficas*, var avgörande för att samla och överföra information om nya områden, folk och resurser, både för politiska och administrativa ändamål. Kodexer, som Mendoza-kodexen, fungerade som detaljerade redogörelser, medan *Relaciones Geográficas* standardiserades för att informera om tributsystem och socio-ekonomiska frågor.¹⁷

Souza och Turley menar dock att BK inte var en *Relaciones Geográficas* utan snarare en unik samling skapad med ett specifikt syfte. Syftet var i första hand att förmedla kunskap om avlägsna folk baserat på observationer och möten med dessa folk av tidigmoderna iberianer och i andra hand att tillhandahålla militär information om motståndare till de iberiska imperialistiska projekten.¹⁸

1.3 Problemformulering

Det har genomförts ett antal studier kring BK, inklusive översättningar av olika delar av verket, med ett fokus främst på bildanalyser. BK anses vara en värdefull källa för att förstå Filippinernas och Sydostasiens historia under den spanska

¹⁶ Donoso, 2016, s. xlvii.

¹⁷ Souza & Turley, 2016, s. 11.

¹⁸ Souza & Turley, 2016, s. 13.

kolonialtiden. Trots att forskare har använt BK i kulturhistoriska syften, saknas det nästan helt fördjupade textanalyser av de folkgrupper som beskrivs i verket. Det finns även en brist på studier som undersöker hur de detaljerade skildringarna i kodexen bidrog till att legitimera och främja den spanska kolonisationen.

Ur ett militärhistoriskt perspektiv är det också intressant eftersom källmaterialet ger insikt i hur koloniala texter användes för att skapa och upprätthålla imperialistiska narrativ under den tidigmoderna perioden. Genom att analysera hur de inhemska folkgruppernas militära kapaciteter framställdes kan vi inte bara få en djupare förståelse för de historiska förhållandena och Spaniens strategier för att befästa sitt koloniala herravälde, utan också reflektera över hur liknande diskurser används i nutid för att legitimera makt och inflytande tvärs över samhällen och globala maktrelationer.

1.4 Tidigare forskning och forskningsläge

BK är en unik och central källa för att studera den tidigmoderna perioden, särskilt relationerna mellan Spanien och de asiatiska samhällen som dokumenterades i manuskriptet. Tidigare forskning har främst fokuserat på dess visuella och etnografiska aspekter, medan de textuella skildringarna och deras roll i att rättfärdiga det spanska koloniala projektet ofta har förbisetts. Denna litteraturgenomgång syftar till att lyfta fram viktiga akademiska studier som behandlar BK ur olika perspektiv och som utgör grunden för analysen av dess militära framställningar och ideologiska funktion.

1.4.1 Tidigare forskning om Boxer Codex

Forskningen kring BK har utvecklats inom flera områden. Studier av forskare som Ellen Hsieh, Jennifer Nelson och Miguel Ibáñez Aristondo har undersökt kodexens visuella och textuella representationer, dess kulturella hybriditet och dess roll som en ideologisk och propagandistisk resurs för den spanska kolonialmakten. Dessa verk visar hur manuskriptet reflekterar och förstärker koloniala hierarkier, skapar visuella narrativ om "de andra" och förmedlar en spansk vision av Asien under sent

1500-tal. Samtidigt visar de på komplexiteten i dess produktion, där olika kulturella influenser – europeiska, kinesiska och filippinska – samverkar.

I Ellen Hsies *Historical Archaeology of Early Modern Colonialism in Asia-Pacific: The Asia-Pacific Region* fokuserar författaren på illustrationerna av BK i termer av struktur, innehåll, komposition och konstnärlig stil samt korrelationen mellan den spanska texten och kinesiska illustrationer inom deras historiska sammanhang. Hon beskriver BK som ett av de viktigaste dokumenten för studerandet av Filippinernas historia. De färgglada illustrationerna av manuskriptet producerades i slutet av 1500-talet och erbjuder några av de tidigaste visuella framställningarna av människor som bodde i skärgården och dess asiatiska grannar vid den tiden.¹⁹

I artikeln analyserar Hsieh BK som en helhet, där hon undersöker hur text och bild är i sekvens och sammanlänkade, samt hur de kan ha uppfattats av den tänkta målgruppen. Hsieh granskar även produktions- och redigeringsprocesserna, och betraktar kodexen som en central källa för att förstå de spanska koloniala ambitionerna i västra Stilla havsområdet under det sena 1500-talet. I en av sina tolkningar menar Hsieh att bilderna är avsedda att betraktas i grupper eller par, där illustratörerna verkar ha velat visa hur kolonisterna ”civiliserade” de så kallade ”barbarerna”—en central motivering för den spanska koloniseringen av Asien.²⁰

Hsieh påpekar att även om Charles Boxer hävdade att kodexen är en samling etnografiska dokument där författaren eller författarna lyckades undvika politiska överväganden och moraliska bedömningar påpekade Pagden i Hsies artikel att berättelserna och illustrationerna relaterade till ursprungsbefolkningar sannolikt representerar europeiska intryck av "de andra" under den tidigmoderna perioden mer än faktiska uppgifter om de ursprungliga kulturerna som presenteras i texten. BK presenterar en mycket positiv bild av spanjorerna menar Hsieh.²¹

¹⁹ Ellen Hsieh, *The Power of Images in the Boxer Codex and Cultural Convergence in Early Spanish Manila*, *Historical Archaeology of Early Modern Colonialism in Asia-Pacific*, University Press of Florida, 2017:118-145, DOI: 10.2307/j.ctvx1htgn.12.

²⁰ Hsieh, 2017, s. 125.

²¹ Hsieh, 2017, s. 132.

År 1590 hade spanjorerna etablerat en stabil närvaro i Asien och deras huvudkonkurrent, den nederländska VOC, hade ännu inte etablerat någon bas i Fjärran Östern. Om vi kartlägger alla platser som representeras av illustrationerna i kodexen verkar hela manuskriptet skildra en spansk vision av Asien centrerad på Filippinerna. Det visar de territorier som hade kontrollerats eller "pacificerats" vid den tiden, de med särskild ekonomisk potential och de som kan vara farliga och fortfarande återstod att erövra.²²

Hsiehs främsta slutsats är att BK kan ses som ett verktyg för att bekräfta och rättfärdiga den spanska närvaron på Filippinerna och att främja framtida investeringar i ett globalt projekt som sträckte sig över haven, strategiska öar och ända till Kina. Hsiehs andra slutsats gäller den komplexa blandningen av konststilar och världsbilder från olika kulturer i kodex. Illustrationerna visar en blandning av europeiska, kinesiska och möjligen filippinska/tagalogska traditioner, som speglar den koloniala erfarenheten i spanska Manila. Slutligen betonar Hsieh att trots att BK är skriven på spanska är den inte bara ett spanskt manuskript; blandningen av olika element (många drag som kan härledas till olika kulturella traditioner) återspeglar den kulturella sammansmältningen och likheten mellan många etniska grupper i Manila i slutet av 1500-talet.²³

Sammanfattningsvis analyserar Hsiehs studie BK som en nyckelkälla för att förstå Filippinernas historia och spanska koloniala ambitioner i västra Stilla havet. Hsieh undersöker hur text och bild samverkar för att framställa en spansk vision av Asien, där kolonisering och "civilisering" av andra kulturer rättfärdigas. Hon framhåller kodexens kulturella hybriditet, med influenser från europeiska, kinesiska och filippinska traditioner som speglar det multikulturella Manila under sent 1500-tal. Hsieh menar att kodexen snarare reflekterar europeiska föreställningar än verkliga etnografiska observationer och fungerade som ett propagandaverktyg för Spaniens koloniala projekt.

²² Hsieh, 2017, s. 132.

²³ Hsieh, 2017, s. 139.

Jennifer Nelsons artikel, "*A Ming Chinese and Spanish Imperial Collaboration in Southeast Asia: The Boxer Codex*," undersöker BK som en produkt av samarbete mellan Mingkineser och spanska kolonisateurer i Manila.²⁴ Nelson hävdar att detta manuskript inte bara fungerade som ett etnografiskt register utan också fungerade som ett politiskt verktyg, som speglade delade intressen och utbyten mellan de två imperierna. Nelson menar att för att verkligen förstå den visuella sidan av europeisk *expansionism* måste forskare inte bara fokusera på ämnen som kulturutbyte och materiella objekt, utan även på den visuella och känslomässiga retorik som användes i de imperialistiska framställningarna. Med "visuell retorik" syftar hon på hur europeiska eliter, genom verk som BK skapade en lockande och uppslukande upplevelse av andra kulturer. Dessa objekt, som var avsedda för en elitisk publik, visade inte bara på konstruerad överlägsenhet utan gjorde de andra folkens världar "intressanta" och "fascinerande" – samtidigt som de förstärkte idéer om europeisk överhöghet. Nelson betonar att dessa visuella framställningar inte var neutrala. De var ett sätt att skapa en känslomässig och intellektuell dominans över de avbildade folken, genom att både locka betraktaren att "uppleva" deras värld och samtidigt stärka idén om att dessa folk var underlägsna.²⁵

Vidare föreslår Nelson att för att till fullo förstå det historiska våldet av europeisk *expansionism* och dess långvariga effekter måste konsthistoriker och andra forskare återvända till retoriken kring konstverk själva. Med "konstverkens retorik" syftar Nelson på hur konstverk kommunicerar idéer, engagerar åskådare och speglar dåtidens omständigheter och maktdynamik. Den "grundläggande funktionen som konstliknande föremål" innebär att dessa verk inte bara är passiva visuella representationer utan aktiva verktyg som förmedlar historiska, kulturella och politiska berättelser²⁶.

²⁴ Jennifer Nelson, *A Ming Chinese and Spanish Imperial Collaboration in Southeast Asia: The Boxer Codex*, *The Art Bulletin*, 104:4, 2022: 20-45, DOI: 10.1080/00043079.2022.2070395.

²⁵ Nelson, 2022, s. 20.

²⁶ Nelson, 2022, s. 21.

Sammanfattningsvis undersöker Nelsons artikel BK som både ett etnografiskt register och ett politiskt verktyg präglad av samarbetet mellan Ming-kineser och spanska koloniserare. Nelson betonar att kodexens visuella retorik tjänade imperialistiska syften genom att skapa lockande och exotifierande bilder av andra kulturer för en europeisk elitpublik, vilket förstärkte idéer om europeisk överhöghet. Nelson argumenterar att dessa representationer inte var neutrala utan medvetet framställda för att etablera emotionell och intellektuell dominans över de avbildade folken. För att förstå den europeiska expansionismens historiska våld och dess långvariga effekter menar Nelson att forskare måste analysera konstens retorik – hur konstverk förmedlar makt, idéer och samtida omständigheter.

Miguel Ibáñez Aristondo's artikel, "*Visual Arguments and Entangled Ethnographies in the Boxer Codex*," undersöks BK som en "världsskapande enhet" som inte bara informerade användare om avlägsna folk genom avbildningar av dräkter och fysiska drag utan också ingick som en del av den större iberiska kulturen av illustrerade manuskript. Artikeln visar hur denna materiella och visuella kultur formade ett nytt etnografiskt språk under tidigmodern tid, som inte bara beskrev utan också bidrog till att skapa etniska identiteter och distinktioner särskilt i Filippinerna för en europeisk publik på den tiden²⁷. En av de argument som utvecklas i artikeln är att processen att tilldela etniska identiteter till grupper som möttes i eller uppstod ur koloniala relationer skedde genom en materiell kultur formad av samspelet mellan författare, resenärer, konstnärer och lokala informanter snarare än att reflektera en enkel iberisk blick. Genom att fokusera på kulturella detaljer som klädsel, tatueringar och kroppssmycken hos etniska grupper i Filippinerna skapar bilderna i BK en visuell etnografisk retorik som beskrev och definierade dessa grupper som "de andra" för en europeisk publik på den tiden.²⁸

²⁷ Miguel Ibáñez Aristondo, *Visual Arguments and Entangled Ethnographies in the Boxer Codex*, Villanova University, Manuscript Studies, Vol. 6, No. 1, University of Pennsylvania Press, 2021: 98-130, s. 130.

²⁸ Aristondo, 2021, s. 101-102.

Aristondo påpekar också att bildmaterialet har en framträdande roll över texten vilket tydliggörs av de tomma sidor som placerats efter vissa illustrationer. Detta antyder att kodexens sammanställare först organiserade innehållet genom att välja och arrangera bilderna innan de textuella beskrivningarna lades till.²⁹

Sammanfattningsvis visar dessa ovannämnda artiklar att BK inte bara är en produkt av sin tid utan en viktig källa som ges värdefulla insikter om den tidiga koloniala världen. Bilderna i BK var inte bara tänkta att dokumentera, utan också att påverka imperialistiska strategier, visa maktrelationer och bidra till skapandet av kulturella identiteter i mötet med europeisk kolonialism.

Således har den tidigare forskning inte fokuserat mycket på de textuella beskrivningarna ur ett militärhistoriskt perspektiv, vilket möjliggör att denna studie kan bidra inom detta område. Trots att BK har studerats som en visuell och textuell representation av mötet mellan europeisk och asiatisk kultur har dess roll som ett redskap för den spanska kolonialmaktens ideologiska rättfärdigande inte blivit tillräckligt utforskat. Genom att analysera hur BK framställer asiatiska folk kan min studie bidra till att belysa dess propagandistiska funktion och dess bidrag till det spanska koloniala projektet i Asien.

1.4.2 Tidigare forskning om tidigmodern militärframställning

Forskning om tidigmodern militärframställning, som Geoffrey Parkers teori om den militära revolutionen och Nicholas D. Pisanos analys av den spanska pacificeringen av Filippinerna tillför ytterligare dimensioner. Dessa studier belyser hur militära innovationer och strategier formade Europas koloniala expansion och hur lokala samhällen interagerade med och påverkades av dessa processer. Deras insikter är relevanta för att förstå BK:s roll i att framställa asiatiska folkgruppers militära förmågor och Spaniens överlägsenhet.

²⁹ Aristondo, 2021, s. 128; Souza & Turley, 2016, s. 16.

Geoffrey Parker

I *The Military Revolution: Military Innovation and the Rise of the West 1500–1800* (1996) undersöker Geoffrey Parker de militära framsteg som låg till grund för Europas framväxt som en global makt. Parker ställer den centrala frågan: Hur kunde en relativt liten världsdel, som dessutom saknade många naturresurser, utveckla en överlägsen militär och sjömilitär makt som möjliggjorde dess expansion? Svaret, enligt Parker, ligger i den militära revolutionen, som inte bara förändrade krigföringen i Europa utan även underlättade den europeiska expansionen utomlands.³⁰

Parker visar hur utvecklingen av krutvapen, som musköter och kanoner, revolutionerade krigföringen. Dessa nya vapensystem gjorde äldre befästningar föråldrade och krävde nya taktiker samt omfattande utbildning. Under 1500-talet introducerades också innovativa befästningstekniker, såsom *trace italienne*, vilket gjorde belägringar vanligare och städer svårare att inta. Även om dessa tekniker främst användes i Europa spred de sig gradvis till andra delar av världen. I Sydostasien byggde européerna exempelvis robusta försvarsanläggningar, som Manilas citadell Santiago och stadsmuren Intramuros, för att möta hot från lokala innovationer, såsom muslimska och kinesiska bronskanoner.³¹

En annan avgörande aspekt av den militära revolutionen var den dynamiska ökningen av arméernas storlek. Parker lyfter fram exempel som Ferdinand och Isabella av Spanien, vilka erövrade Granada 1492 med över 60000 man, och deras barnbarn Karl V, som förde 100000 man mot turkarna i Ungern 1532 och nästan 150000 vid belägringen av Metz 1552. Dessa förändringar, tillsammans med utvecklingen av skjutvapen och befästningar, var mest framträdande i Habsburgarnas riken och deras grannländer – Spanien, Italien, Nederländerna och Frankrike – som utgjorde hjärtlandet för den militära revolutionen.³²

³⁰ Parker, Geoffrey, *The Military Revolution: Military Innovation and the Rise of the West*, 1500–1800, 2nd ed., Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s. 4.

³¹ Parker, 1996, s. 24,

³² Parker, 1996, s. 24.

De organisatoriska förändringarna i krigföringen gick hand i hand med politiska och ekonomiska omvandlingar. Europas centraliserade stater byggde upp professionella arméer och utvecklade taktiska arrangemang för att maximera den militära kapaciteten i stort. Detta stärkte infanteriets roll och minskade kavalleriets betydelse. Samtidigt använde Europas sjömakter avancerade fartyg för att kontrollera handelsvägar och etablera kolonier, vilket utökade deras inflytande utomlands. Hamnar som Manila, Malacka och Batavia blev strategiska nav för handel och resurshantering, vilket bidrog till Europas maritima dominans.³³

I sitt efterord lyfter Parker fram Anthony Reids argument att västerländsk expansion före 1800-talet möjliggjordes genom tre centrala faktorer: *superior firepower* (särskilt på skepp), *artillery fortress (trace italienne)* och *the ability to acquire local allies*. William R. Thompson kritiserar dock Parker för att inte tillräckligt belysa den tredje faktorn – europeernas förmåga att odla lokala allianser och utnyttja svagheter i inhemska politiska strukturer. Trots att lokala allianser ofta spelade en viktig roll för europeiska framgångar, argumenterar Parker att det i slutändan var de invaderande styrkornas militära överlägsenhet som avgjorde. Ett exempel Parker lyfter fram är Hernán Cortés, som under erövringen av Mexiko endast hade cirka 2000 europeiska soldater. Även om lokala allianser var avgörande var det Cortés styrkors *unit cohesion and discipline* och överlägsna vapentechnologi som fungerade som *a decisive force-multiplier*. Detta exempel visar hur den europeiska militära organisationen kunde övervinna numerärt underläge genom sin teknologiska och organisatoriska effektivitet.³⁴

Parker kopplar militär innovation till bredare samhällsförändringar. De nya teknologierna och taktikerna möjliggjorde inte bara erövringar utan även konsolidering av makt i de territorier som Europa dominerade. Genom att kombinera teknisk innovation med strategisk anpassning kunde Europa etablera och befästa sin ställning som en global makt. Sammanfattningsvis visar författaren hur

³³ Parker, 1996, s. 160.

³⁴ Parker, 1996, s. 175.

den militära revolutionen inte bara formade Europas krigföring utan också omvandlade dess politiska, ekonomiska och sociala strukturer, vilket skapade förutsättningar för dess dominans över stora delar av världen.

Nicholas D. Pisano

I Pisanos avhandling *The Spanish Pacification of the Philippines, 1565-1600* analyserar han de spanska metoderna för pacifiering och hispanisering av Filippinerna under kolonialtiden och konstaterar att dessa processer var ofullständiga och präglades av komplexa interaktioner mellan spanska och filippinska samhällen.³⁵

Han ifrågasätter den förenklade uppfattningen att pacifieringen enbart berodde på militär styrka eller evangelisering och argumenterar för att den snarare var resultatet av subtila kulturella och sociala processer. Pre-hispaniska filippinska samhällen, som var decentraliserade och *kinship*-baserade (*barangays*), stod i kontrast till det spanska samhället, som präglades av absolutism, katolicism och militär erfarenhet från *Reconquista*. Dessa kulturella skillnader försvårade spanjorernas försök att etablera varaktig kontroll, eftersom filippinerna ofta accepterade spansk överhöghet ytligt men återgick till självständighet när möjligheten gavs. Genom införandet av system som *encomienda*, *repartimiento* och *polo* orsakade spanjorerna omfattande sociala och ekonomiska förändringar som ledde till ökad skuldsättning och social ojämlikhet. Samtidigt spelade de spanska munkarna en avgörande roll i pacifieringen genom att etablera kyrkor, sjukhus, skolor och missioner, vilket skapade en långsammare men mer stabil hispanisering.³⁶

Trots dessa ansträngningar förblev många delar av Filippinerna, särskilt de muslimska Morosamhällena, opacifierade på grund av geografisk avlägsenhet och spansk ovilja att engagera sig i kostsamma konflikter. Pisano betonar att pacifieringen av Filippinerna inte var en medveten och organiserad process utan

³⁵ Nicholas Pisano, 1992, sid.360. Pisano, N., *The Spanish Pacification of the Philippines 1565-1600*, M.A. diss., U.S. Army Command and General Staff College, Kansas, 1992, s. 362.

³⁶ Pisano, 1992, s. 317; s. 361.

snarare ett resultat av kaotiska interaktioner mellan spanska och filippinska kulturer. Han framhåller att trots spansk dominans förblev både pacificeringen och hispaniseringen ofullständiga, vilket belyser de utmaningar och begränsningar som det spanska koloniala projektet stod inför i Asien.³⁷

1.4.3 Forskningsluckor och eget bidrag

Trots omfattande forskning om BK:s visuella och etnografiska innehåll finns det betydande luckor i förståelsen av dess skriftliga skildringar och deras funktion i den spanska koloniala expansionen i Asien. Tidigare ovannämnda studier har analyserat manuskriptets kulturella sammansmältning och dess visuella retorik men har inte tillräckligt fokuserat på hur BK framställer asiatiska folkgruppers militära kapacitet och taktiker. Dessa aspekter är särskilt viktiga för att förstå hur kodexen fungerade som en källa som stödde Spaniens koloniala ambitioner.

Denna uppsats adresserar dessa forskningsluckor genom att analysera BK:s textuella framställningar med hjälp av teoretiska perspektiv från Patrick Porters *Military Orientalism*. Genom att undersöka hur manuskriptet framställs folkgruppernas militära förmågor och skildringarna i sjöfararhandböcker i BK bidrog till en bredare förståelse av hur koloniala ambitioner (till exempel Spaniens kolonisering och pacificering av Filippinerna) konkretiserades i tidigmodern tid.

Sammanfattningsvis erbjuder denna uppsats nya insikter i hur text och bild i BK samverkade för att beskriva och dokumentera de samhällen som spanjorerna mötte, vilket underlättade kolonialiseringen och pacificeringen av Filippinerna. Genom att belysa dessa militära aspekter bidrar uppsatsen till forskningen om hur historiska dokument fungerade som värdefulla instrument i tidigmodern kolonial expansion.

³⁷ Pisano, 1992, s. 362-363.

1.5 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur BK framställer sydostasiatiska folkgruppers militära kapacitet och taktik, och hur dessa beskrivningar användes för att legitimera Spaniens koloniala militära projekt i regionen.

Den militära dimensionen utgör kärnan i analysen och huvudfrågeställningen är följande: Hur framställer Boxerkodexen de inhemska folkgruppernas militära förmåga?

Två operationaliserade frågor formuleras för att effektivt besvara huvudfrågan. Frågorna lyder:

1. Hur framställs de inhemska folkgruppernas materiella och teknologiska kapacitet (som inkluderar vapen, klädsel, rustning och sjöfartskapacitet)?
2. På vilket sätt framställs de strategiska och kulturella aspekter (som inkluderar militära taktiker samt stridsattityder och beteenden)?

1.6 Avgränsningar

Denna studie avgränsar sig till att analysera specifika delar av BK som behandlar sydostasiatiska folkgrupper, nämligen ladronerna, cagayanerna, sambalerna, visayanerna, morena, bruneierna, moluckerna och javanerna samt de tre sjöfararhandböcker av João Ribeiro Gaio om Aceh, Patani och Siam. Dessa grupper representerar områden från nuvarande Filippinerna, Malaysia, Indonesien och närliggande regioner.

Genom att fokusera enbart på dessa folkgrupper och Gaios sjöfararhandböcker möjliggörs en djupare och mer detaljerad analys, samtidigt som komplexiteten reduceras genom att undvika alltför omfattande geografiska och kulturella variationer. Avgränsningen motiveras av två huvudsakliga skäl. För det första baseras analysen på de beskrivningar i kodexen som rör dessa specifika grupper. För det andra hade Spanien ett starkt kolonialt inflytande i denna region, särskilt i Filippinerna, vilket gör studiet av de sydostasiatiska grupperna särskilt relevant för att förstå hur det spanska imperiet legitimerade sitt koloniala projekt.

Genom att koncentrera analysen på denna specifika del av kodexen blir det möjligt att tydligare belysa och koppla skildringarna till Spaniens koloniala ambitioner i Sydostasien, vilket bidrar till en mer fokuserad och meningsfull tolkning av källmaterialet.

2. TEORI

2.1 Patrick Porters Military Orientalism

Uppsatsens teoretiska ansats går att finna i Patrick Porters verk *Military Orientalism: Eastern War Through Western Eyes* (2013).³⁸ Porter undersöker hur västerländska perspektiv på österländsk krigföring speglar både fascination och självkritik. Han argumenterar att kultur inte är en statisk och enhetlig kraft utan snarare en dynamisk repertoar av konkurrerande idéer som kan omformas och instrumentaliserar beroende på omständigheter. Krig förändrar kulturer genom globalisering, konkurrens och imitation, vilket gör dem ständigt förhandlingsbara och anpassningsbara. Porter menar att västländer ofta missförstår österländsk krigföring på grund av kulturella stereotyper, och att detta påverkar både strategi och förståelse mellan kulturer³⁹.

2.1.1 Orientalism

Porter använder orientalism som en referensram för att undersöka hur väst historiskt sett har definierat och representerat "Orienten." Han utgår dock från en dynamisk och mångfacetterad förståelse av orientalism, i kontrast till Edward Saids "imaginative geography." För Porter är orientalism ett skiftande nätverk av idéer och perceptioner som förändras över tid och kontext. Han framhåller att västvärldens förståelse av öst inte bara handlar om att definiera "den andre" utan

³⁸ Patrick Porter, *Military Orientalism: Eastern War Through Western Eyes*, London: Hurst, 2013.

³⁹ Porter, 2013, s. 18.

också om att reflektera över sig själv och sina egna strategiska och kulturella värderingar. Denna dialogiska relation mellan "självet" och "den andre" är central för att förstå hur väst legitimerade sina koloniala projekt. Genom att omforma sina fiender till "igenkännbara hjältar" eller tillskriva dem "västerländska" egenskaper kunde väst mildra skammen av nederlag och samtidigt bekräfta sin egen överlägsenhet. Denna dynamik speglar, enligt Porter, en grundläggande osäkerhet inom västerländsk identitet under den koloniala eran.⁴⁰

2.1.2 Kulturens roll i strategi

I en strategisk kontext definieras militärkultur ofta som en stabil uppsättning övertygelser och normer kring våldsanvändning. Men Porter utmanar denna uppfattning genom att betona kulturens flytande och föränderliga natur, särskilt under krig. Han beskriver kultur som en tvetydig samling idéer som kan manipuleras och omformas snarare än en rigid struktur som styr beteende. I krig tvingas aktörer ofta till anpassning, vilket innebär att tidigare traditioner och normer kompromissas för att möta praktiska behov. Porter pekar exempelvis på aztekernas förmåga att anpassa sina krigsmetoder under konflikten med spanjorerna, där de bröt med sina kulturella traditioner för att överleva. Denna typ av anpassning belyser hur kulturer utvecklas genom möten med andra i en process av hybridisering.⁴¹

I samma anda diskuterar Porter "krigets hybriditet" där strategi inte bara handlar om överlevnad utan också om identitet. Stater och samhällen studerar och imiterar varandras militära praktiker för att hålla jämna steg i kapprustning och modernisering. Ett exempel är skalpering under det fransk-indianska kriget (1754–1760), som europeiska soldater först betraktade som en barbarisk sed från ursprungsbefolkningen. Senare började européerna själva använda metoden, genom att betala allierade eller legosoldater för att skalpera fiender, både som en strategi för att räkna kroppar och uppmuntra aggression. Denna process visar hur samhällen integrerar även sådana metoder de från början avfärdar som brutala, vilket

⁴⁰ Porter, 2013 s. 14, 39.

⁴¹ Porter, 2013, s. 14, 192.

understryker Porters poäng om den ständiga anpassningen och utvecklingen i krigets dynamik⁴².

Porter menar också att västerländska stereotyper om österländsk krigföring ofta framställer den som exotisk, irrationell eller föråldrad vilket leder till missbedömningar av icke-västerländska militära strategier. Detta speglar en bredare tendens inom västvärlden att betrakta egna metoder som överlägsna och universella. Samtidigt framhåller han att kultur inte bara påverkar krig utan också omformas av det, vilket gör det nödvändigt att förstå strategiskt beteende som en samverkan mellan tradition, kalkyl och kontext.⁴³

2.1.3 Strategisk kultur och anpassning

Porter introducerar begreppet kulturell realism som betonar kulturens anpassningsbarhet och roll i strategiskt beslutsfattande. I motsats till både nyrealism som ignorerar kulturens betydelse, och kulturell determinism som ser människor som fångar av sin kultur, hävdar Porter att kulturer är formbara och kan förändras genom interaktion, kritiska prövningar och ledarskap. Han betonar vikten av att förstå kultur som en process snarare än ett statiskt tillstånd.⁴⁴

2.1.4 Militär orientalism under kolonialtiden

Porter beskriver ytterligare hur den europeiska expansionen förändrade militär orientalism under kolonialtiden. Genom krutrevolutionen och industrialiseringen fick västerländska makter teknologiska och logistiska fördelar, kombinerat med långväga sjöstridskapacitet, vilket gav dem global dominans.⁴⁵ De så kallade "småkrigen" mot ursprungsbefolkningar utgjorde sällan ett direkt existentiellt hot för väst, men de kunde utmana västerländsk självbild. Enligt Porter kunde nederlag eller misslyckanden mot fiender som uppfattades som underlägsna skapa en

⁴² Porter, 2013, s. 33, 42.

⁴³ Porter, 2013, s. 34.

⁴⁴ Porter, 2013, s. 19.

⁴⁵ Porter, 2013, s. 37-38.

existentiell kris. Dessa möten provocerade fram självrannsakan hos de västerländska makterna och ifrågasatte deras föreställning om egen överlägsenhet. För att hantera dessa nederlag retoriskt kunde fiender omformas till "hjältar" eller tillskrivas egenskaper som gjorde dem mer lika västerlänningar. Denna strategi fungerade som ett försök att rädda den koloniala och kulturella självbilden genom att mildra skammen av nederlaget och förena det med en känsla av respekt för fiendens "civiliserade" drag.⁴⁶

Porters analys lyfter fram hur dessa retoriska omformuleringar speglar en djup osäkerhet inom den västerländska identiteten under den koloniala eran. Istället för att enbart se fiender som "den andre," kunde de också integreras i västerländska berättelser på sätt som tjänade imperiets intressen. Denna dynamik är relevant för att förstå hur västerländska narrativ om krig och kolonialism både demoniserade och ibland upphöjde ursprungsbefolkningar, och hur dessa narrativ rättfärdigade både nederlag och fortsatt dominans⁴⁷.

Sammanfattningsvis belyser Porter hur västerländska missuppfattningar av österländska militära strategier bygger på stereotyper som både exotifierar och förenklar dessa kulturer. Han varnar för att betrakta kultur som en enhetlig kraft, eftersom detta underminerar en nyanserad förståelse av strategiskt beteende. I stället förespråkar han en dynamisk syn där kultur både formar och omformas av krig. Porters perspektiv ger en teoretisk grund för att analysera beskrivningar av icke-västerländska samhällen, såsom de som återfinns i BK och visar hur dessa beskrivningar reflekterar både västerländska fascinationer och fördomar.

⁴⁶ Porter, 2013, s. 37

⁴⁷ Porter, 2013, s. 34-37.

3. METOD

3.1 Kvalitativ textanalys

Den huvudsakliga metoden för denna studie är kvalitativ textanalys, med fokus på innehållet i det studerade materialet, där språket utgör analysens kärna. Den teoretiska utgångspunkten är att texter både reflekterar och påverkas av den kulturella och historiska kontext i vilken de producerats.⁴⁸ Därmed utgör hermeneutiken – läran om tolkning – grunden för den valda metoden. Ett centralt inslag i hermeneutiken är den hermeneutiska cirkeln, där tolkningen av texten som helhet relateras till dess enskilda delar, och dessa delar i sin tur tolkas mot bakgrund av helheten. Tolkningen är också beroende av forskarens egen position, då denna inte kan separeras från tolkningsprocessen. Aktuella värderingar, normer och politiska frågor kan påverka analysen, vilket kan leda till olika resultat beroende på forskarens perspektiv. Detta ses dock inte nödvändigtvis som en svaghet, eftersom hermeneutiken betonar vikten av ett medvetet och tydligt samspel mellan forskaren och det analyserade materialet.⁴⁹

De valda kategorierna är utformade för att systematiskt strukturera analysen av de militära aspekterna och möjliggöra en jämförelse av de valda texterna.

För att skapa en tydlig och sammanhängande analys har de militära aspekterna sammanförts i två övergripande kategorier: (1) teknologiska aspekter (vapen, klädsel, rustning och sjöfartskapacitet) och (2) kulturella aspekter (militära taktiker samt stridsattityder och beteenden).

Dessa två kategorier är särskilt relevanta eftersom de möjliggör en systematisk och tematiskt integrerad analys av både de tekniska och kulturella dimensionerna av de militära praktikerna hos de inhemska folkgrupper som skildras i BK. Genom att

⁴⁸ Louise Berglund och Agneta Ney, *Historikerns hantverk: Om historieskrivning, teori och metod*, Lund: Studentlitteratur AB, 2015, s. 159-160.

⁴⁹ Martin Gustavsson & Yvonne Svanström, *Metod: guide för historiska studier*, Stockholm: Studentlitteratur AB, 2018, s. 70-71.

strukturera analysen på detta sätt kan likheter och skillnader mellan grupperna framhävas samtidigt som det skapas en tydligare koppling mellan dessa beskrivningar och Spaniens koloniala ambitioner i Sydostasien.

Det är viktigt att notera att denna uppsats delvis överlappar med tidigare forskning, som har identifierat BK som ett verktyg för legitimering av spansk dominans. Samtidigt erbjuder denna uppsats en djupare analys av de militära och strategiska dimensionerna, särskilt med stöd av teorin från Porter. Dessutom tillförs en mer detaljerad hermeneutisk analys av textens innehåll, vilket skiljer sig från de bredare perspektiv som tidigare forskning ofta använt. Resultaten från analysen sammanställs för att identifiera gemensamma teman och mönster som stödjer studiens syfte. Slutligen genomförs en kritisk diskussion, där slutsatser dras om hur BK reflekterar Spaniens koloniala ambitioner i Sydostasien.

3.2 Val av källmaterial och källkritik

3.2.1 Källmaterial och urval

Källmaterialet som valts för att besvara forskningsfrågorna är Boxerkodexen (BK) i översättning av Souza och Turley. Denna utgåva, publicerad 2016, har föredragits framför Donosos på grund av dess omfattning och kritiska annoteringar. Souza betonade själv i sitt förord som huvudredaktör att denna utgåva inkluderar en komplett transkription och annoterad engelsk översättning av manuskriptet, vilket aldrig tidigare har genomförts. Arbetet löser många av de problem som tidigare översättare och transkriberare har stött på, såsom svårigheter att tolka tidigmodern spanska och felaktigheter i tidigare kopior. Genom deras samarbete som lingvist och historiker har Souza och Turley lyckats korrigera och förtydliga flera delar av texten. Dessa korrigeringar är inte bara betydande, utan de kan också förändra vår förståelse av de kulturer och historiska sammanhang som beskrivs i manuskriptet. Utgåvan erbjuder därmed en mer nyanserad och akademiskt tillförlitlig bas för

analys av Boxerkodexen i denna studie⁵⁰.

3.2.2 Källkritik

Källkritikens grundläggande element – närhet, beroende och tendens – används ofta för att bedöma en källas giltighet, vikt och trovärdighet⁵¹. I denna studie används dock BK som en kvarleva, vilket innebär att fokus inte ligger på att fastställa dess sanningshalt utan snarare på att analysera dess innehåll och framställning som en produkt av sin tid. Eftersom tendensen i BK är en central del av analysen, blir dessa traditionella kriterier inte fullt ut tillämpliga.

Boxerkodexen präglas av en tydlig tendens som återspeglar en kolonial och eurocentrisk världsbild. Detta innebär att texten inte kan betraktas som en neutral eller objektiv skildring utan måste tolkas och kontextualiseras inom ramen för sin historiska och ideologiska kontext. Kodexen, som sannolikt var ämnad för en specifik publik – kanske spanska makthavare och beslutsfattare – var utformad för att stödja Spaniens koloniala ambitioner.⁵² Analysen omfattar både beskrivningarna av sydostasiatiska folkgrupper inklusive sjöfararhandböcker, med ett särskilt fokus på de militära aspekterna. Tendensen i dessa framställningar är en avgörande del av undersökningen, eftersom den belyser hur koloniala maktstrategier och västerländska perceptioner av regionen formades och förstärktes genom texten. Detta gör Boxerkodexen till en ovärderlig källa för att förstå hur Spanien uppfattade och rättfärdigade sin koloniala verksamhet i Sydostasien, även om textens innehåll speglar mer av samtidens världsbild än en objektiv verklighet.

⁵⁰ Souza & Turley, 2016. Förord.

⁵¹ Berglund & Ney, 2015. Sid. 149-151.

⁵² Berglund & Ney, 2015, s. 148: exemplifierar innebörden av begreppet tendens.

4. UNDERSÖKNING

4.1 Analys av skildringarna av folkgrupper

De två övergripande kategorierna (1) materiella och teknologiska aspekter (vapen, klädsel, rustning och sjöfartskapacitet) och (2) strategiska och kulturella aspekter (militära taktiker samt stridsattityder och beteenden) baseras på de operationaliserade frågorna används för att strukturera och underlätta analysen samt belysa hur de olika folkgrupperna framställs i relation till Porters teoretiska perspektiv.

4.1.1 Ladroner

Materiella och teknologiska kapacitet

Beskrivningarna av Ladronerna, som utgörs av en anonym rapport och snarare liknar en förlängd bildtext till den medföljande utvecklingsillustrationen är baserade på en andrahandsrapport från en anonym iberisk författare år 1590. Författaren hade själv varken sett eller besökt öarna, vilket förklaras med att galjonen han färdades med från Nya Spanien till Filippinerna inte stannade där.⁵³

I skildringarna av Ladronerna framhålls deras sjöfartskapacitet som exceptionell och välanpassad till deras miljö. Deras små och smidiga båtar med bambustöd för att förhindra kantring beskrivs som teknologiskt innovativa och effektiva. Dessa båtar kunde snabbt och smidigt navigera långa sträckor, även under svåra väderförhållanden, vilket antyder en djup förståelse för och anpassning till den maritima miljön. Den spanska observatören jämför båtarna med "tämjda och disciplinerade hästar," vilket både erkänner deras tekniska sofistikerad och placerar dem i en exotisk och främmande kategori.⁵⁴

En annan viktig aspekt är beskrivningen av Ladronerna som exceptionella simmare, vilket betonar deras förmåga att anpassa sig till ett maritimt liv. Deras

⁵³ Souza & Turley, 2016, s. 301.

⁵⁴ Souza & Turley, 2016, s. 305.

simfärdigheter framställs som en avgörande överlevnadsfördel vid kapsejsning eller sjöstrid. Kombinationen av teknisk skicklighet och fysisk kompetens stärker bilden av en kultur som är djupt förankrad i det maritima livet och dess utmaningar.⁵⁵ Det är också anmärkningsvärt att den anonyma spanska författaren uppvisar en detaljrikedom och förståelse för Ladronernas sjöfartsteknik, vilket antyder att denne besitter en viss nivå av teknisk och nautisk kunskap. För att kunna notera detaljer som de bambuförstärkta stöttorna och den snabba manövreringsförmågan krävs en insikt i maritim teknik och navigationsstrategier. Detta tyder på att observatören, oavsett sitt primära yrke, hade erfarenhet av eller åtminstone en förståelse för sjöfartens tekniska och praktiska aspekter.

Deras vapen framställs däremot som primitiva och underlägsna i jämförelse med spansk teknologi. Bågar och pilar med fiskbensspetsar, kastspjut med härdade träskaft och slungor med stenar lyfts fram som enkla och ineffektiva. Även om dessa vapen representerar en pragmatisk användning av lokala resurser, kontrasteras de skarpt mot de spanska eldvapnen, såsom hakebössor, vilket förstärker bilden av Ladronerna som teknologiskt underlägsna. Deras tillgång till järn, som endast erhöles genom handel, understryker ytterligare deras begränsade materiella resurser.⁵⁶

Enligt Porters teori reflekterar dessa skildringar en dubbel diskurs: medan Ladronernas innovationer och tekniska färdigheter inom sjöfart erkänns, reduceras deras militära kapacitet genom jämförelsen med europeiska standarder. Enligt Porter fungerar sådana diskurser inte bara som beskrivningar av den "andre", utan även som en spegel genom vilken väst definierar och förstärker sin egen identitet och överlägsenhet. I detta fall används Ladronernas sjöfartskompetens som ett sätt att erkänna deras innovation, men det teknologiska gapet mellan deras vapen och de spanska eldvapnen används samtidigt för att befästa en berättelse om europeisk dominans och kolonial rättfärdighet.⁵⁷

⁵⁵ Souza & Turley, 2016, s. 305-307.

⁵⁶ Souza & Turley, 2016, s. 310.

⁵⁷ Porter, 2013, s. 2-3.

Strategiska och kulturella aspekter

Ladronernas strategiska beteende och stridsattityd beskrivs som modig men ineffektiv. Deras direkta attacker mot spanjorerna, där de kastade sig mot hakebössornas mynningar utan att orsaka någon större skada, framställs som både impulsiva och naiva. Deras oförmåga att förstå det spanska vapnens destruktiva kraft visar en kulturell asymmetri i förståelsen av teknologi och taktik. Samtidigt antyder dessa skildringar en fascination för deras mod och uthållighet, även om detta reduceras till en exotisk och irrationell attityd.⁵⁸

En annan kulturell aspekt som framhävs är Ladronernas reaktion på det blottade svärdet. Deras entusiastiska erbjudanden om vatten, frukt och fisk i utbyte mot svärdet signalerar en nyfikenhet och vilja att införliva nya teknologier i sina egna praktiker. Detta kan tolkas som ett uttryck för en pragmatisk anpassningsförmåga snarare än enbart fascination. Samtidigt används denna interaktion för att förstärka en maktasymmetri, där Ladronerna framställs som underlägsna men läroaktiga.⁵⁹

Porter argumenterar att sådana framställningar av "den andre" är centrala för den västerländska självförståelsen under den koloniala eran. Genom att erkänna Ladronernas mod och tekniska innovationer, men samtidigt nedvärdera deras taktiska förmåga och vapen skapar den spanska framställningen en dikotomi mellan det civiliserade väst och det "exotiska" men underlägsna öst. Denna diskurs gör det möjligt att rättfärdiga kolonial överhöghet samtidigt som den bevarar en fascination för det främmande.⁶⁰

4.1.2 Cagayaner

Materiella och teknologiska kapacitet

I skildringarna av Cagayanerna framhävs deras materiella och teknologiska resurser som både imponerande och anpassade till deras miljö. Deras vapen inkluderar

⁵⁸ Souza & Turley, 2016, s. 309.

⁵⁹ Souza & Turley, 2016 s. 309.

⁶⁰ Porter, 2013, s. 34-38.

lansar, bågar och pilar, samt paviser av betydande storlek, vilket signalerar en teknisk förståelse för defensiva och offensiva militära strategier. Den beskrivna rustningen, gjord av färgade, vadderade tyger och härdade buffelhudar, framhålls som stark och ogenomtränglig, vilket vittnar om en pragmatisk användning av tillgängliga resurser för att skapa effektiva skyddsmedel. Deras dolkar, med precision nog att halshugga med ett enda slag, representerar en hög grad av hantverksskicklighet och teknisk förfining.⁶¹

Den spanska framställningen erkänner dessa teknologiska framsteg men placerar dem i en exotisk och främmande kontext, vilket enligt Porters teori förstärker en hierarkisk ordning. Genom att kontrastera dessa kulturellt specifika innovationer med den västerländska teknologin – ofta implicit betraktad som överlägsen – skapas en dikotomi mellan "civilisation" och "barbari." Cagayanernas teknologiska kapacitet framställs därmed som imponerande men ändå underlägsen den europeiska standarden, vilket legitimerar kolonial dominans.⁶²

Strategiska och kulturella aspekter

Cagayanerna beskrevs som ett folk där militära och kulturella aspekter är djupt integrerade i deras samhälle. Träningen av unga pojkar i användningen av vapen från åtta års ålder belyser en institutionaliserad militarisering, där generationer förbereds för strid och våld. Ritualer som att låta unga pojkar halshugga fiender för att "odla en smak" för våld framställs som både brutala och fascinerande. Denna framställning kombinerar moralisk distansering med en viss beundran för deras disciplin och krigsfokuserade samhällsstruktur, vilket enligt Porter speglar en kolonial strategi att både exotifiera och avhumanisera "den andre."⁶³

Deras stridstaktik och beteenden beskrivs som våldsamma och hänsynslösa. Det betonas att de inte tar fångar, utan avrättar även kvinnor och barn under strider. Interna konflikter, såsom stöld av guld och hämndaktioner, framställs som en

⁶¹ Souza & Turley, 2016, s. 318-319.

⁶² Porter, 2013, s. 3

⁶³ Porter, 2013, s. 318-319, 322.

integrerad del av deras kultur. Den spanska texten karaktäriserar dem som "förrädiska och grymma," vilket ytterligare bidrar till att förstärka den koloniala diskursen om västerländsk överlägsenhet. Samtidigt kan denna framställning ses som ett försök att rättfärdiga spansk intervention och dominans genom att framställa Cagayanerna som ett hot både mot sig själva och mot omgivningen.⁶⁴

Från en spansk synpunkt framställs dessa praxis som både imponerande och barbariska. Blandningen av beundran för teknisk och militär skicklighet – som dolkar med sådan precision att de kunde användas för att halshugga med ett enda slag – och ett moraliskt avståndstagande från deras våldsamma ritualer exemplifierar den dubbelhet som Porter beskriver i sin diskussion om kultur. Här påpekar Porter att västerländska observatörer ofta rättfärdigar brutalitet genom att tolka "den andre" enbart utifrån sina egna referensramar. Detta skapar en förenklad bild där icke-västerländska praktiker reduceras till exotiska avvikelser, vilket i sin tur rättfärdigar västerländsk överlägsenhet och dominans.⁶⁵

Porter argumenterar för att sådana framställningar ofta skapar en dikotomi mellan västerländsk "civilisation" och österländsk "barbarism." Genom att betona Cagayanernas skicklighet i kombination med deras påstådda "barbariska" ritualer förstärker de spanska krönikörerna sin egen koloniala självbild av överlägsenhet. Denna diskurs fungerar samtidigt för att exotisera och dehumanisera "den andre," vilket reducerar deras militära praxis till något som kan avfärdas som irrationellt eller kulturellt underlägset. Porters teori belyser hur denna form av narrativ bidrar till att rättfärdiga koloniala projekt och cementera en hierarkisk världsbild.⁶⁶

4.1.3 Sambaler

Materiella och teknologiska kapacitet

Beskrivningen av Sambalernas materiella och teknologiska kapacitet fokuserar

⁶⁴ Souza & Turley, 2016, s. 318.

⁶⁵ Porter, 2013, s. 193.

⁶⁶ Porter, 2013, s. 33; s. 40.

huvudsakligen på deras användning av bararao, en specifik dolk som användes för att utföra halshuggningar och hjärnutvinning. Detta vapen framställs inte som en del av en bredare teknologisk eller militär kapacitet, utan som ett redskap för våldsamma och ceremoniella handlingar. Frånvaron av detaljer om andra materiella resurser, såsom rustningar, skyddsutrustning eller strategiska vapen, förstärker en narrativ som marginaliserar Sambalernas tekniska och organisatoriska förmågor.⁶⁷

Detta kan tolkas som ett medvetet val av de spanska krönikörerna, där fokus istället ligger på att framhäva deras beteenden och moral. Sambalerna presenteras huvudsakligen genom sin påstådda brutalitet och våldsbenägenhet, vilket signalerar att deras teknologiska förmågor antingen inte ansågs strategiskt relevanta eller medvetet ignorerades för att upprätthålla en viss narrativ om spansk överlägsenhet. Avsaknaden av en mer nyanserad beskrivning speglar hur västerländska narrativ ofta fokuserade på kulturella aspekter av "den andre" för att exotifiera och reducera deras kapacitet till något primitivt och barbariskt. Sambalernas materiella resurser används i denna framställning enbart som en förlängning av deras påstådda kulturella "våldsbenägenhet", snarare än som uttryck för militär innovation eller strategisk kompetens.⁶⁸

Strategiska och kulturella aspekter

Sambalerna framställs som extremt våldsamma och brutala, där grymhet och mord upphöjs som mått på tapperhet och mod. Denna framställning betonar deras "utsvävande" och "djärva" karaktär, vilket positionerar dem som irrationella och oförutsägbara snarare än som strategiskt skickliga. Samtidigt beskrivs de som "ynkryggar" utanför dessa specifika sammanhang av grymhet, vilket skapar en bild av dem som både farliga och oorganiserade.⁶⁹

Sambals våldsamhet kopplas också till en hierarkisk struktur, där de som utför de mest extrema handlingarna får hög status och betraktas som de modigaste och mest fruktade. Detta kan tolkas som en form av strategisk kultur där våld används för att

⁶⁷ Souza & Turley, 2016, s. 328.

⁶⁸ Porter, 2013, s. 31.

⁶⁹ Souza & Turley, 2016, s. 328.

etablera social makt och legitimitet. Samtidigt framställs deras våldsamma metoder som irrationella och omoraliska, vilket kan förstås genom Porters begrepp om "Othering" – en process där väst skapar en moralisk kontrast mellan sig själv och "den andre" för att förstärka sin egen överlägsenhet.⁷⁰

4.1.4 Visayaner

Materiella och teknologiska kapacitet

Visyanernas materiella och teknologiska kapacitet framställs som avancerad och välanpassad till deras livsmiljö och behov. De använder ett brett spektrum av vapen och rustningar, inklusive bararao-dolkar, spjut med tungformade spetsar, pilbågar och blåsrör. Rustningarna är tillverkade av material som bomull, trä, rotting och buffelskinn, och deras robusthet framhävs genom beskrivningar av hur de effektivt motstår spjut och pilar. Dessa beskrivningar speglar inte bara en fascination för det "exotiska" utan också ett strategiskt intresse av att förstå fiendens resurser och material, som för européerna var helt främmande. Den teknologiska skickligheten i tillverkningen av dessa skydd och vapen visar en hög nivå av anpassning till både lokala resurser och stridsförhållanden.⁷¹

Den anonyma spanska krönikörens referens till liknande blåsrör som används i Spanien för fågeljakt kan förstås som ett försök att begripa och kategorisera det främmande utifrån en västerländsk referensram. Enligt Porter är detta, i samband med begreppet kulturell determinism, typiskt för västerländska observatörer som förklarar andra kulturers teknologi och metoder genom jämförelser med sina egna. Samtidigt avslöjar detta också en strategisk medvetenhet: genom att dokumentera likheter och skillnader i vapentechnologi kunde spanjorerna bedöma vilken sorts utmaning de potentiellt stod inför om de skulle gå i strid mot sådana krigare.⁷²

Krönikörens observationer går därför bortom att bara vara enkla anteckningar; de

⁷⁰ Porter, 2013, s. 16, 30.

⁷¹ Souza & Turley, 2016, s. 345-346.

⁷² Porter, 2013 s. 19, 34.

verkar delvis vara baserade på kunskap om vapen och strid, samtidigt som de kan ha fungerat som användbar information om lokala resurser och teknologi. Dessa skildringar kan även ses som ett sätt att analysera motståndarnas styrkor och svagheter. Genom att erkänna Visayanernas militära kapacitet reflekterar spanjorerna inte bara en viss beundran, utan också en strategisk beredskap att hantera motståndarnas potentiella stridsförmåga för att säkra ett övertag i ett möjligt konfliktscenario.⁷³

Visayanernas fartyg är också framstående exempel på deras teknologiska förmåga. Deras skepp såsom barangay och birococ är noggrant designade för att vara både snabba och säkra. Användningen av bambumotvikter för att stabilisera fartygen och förhindra kapsejsning speglar en djup förståelse för maritim teknik och havsmiljön. Dessa detaljer framhäver en imponerande kapacitet att anpassa sig till och navigera i deras geografiska kontext.⁷⁴

Porters teori om hur västerländska observatörer förstår och beskriver främmande kulturer genom att jämföra dem med sin egen. Denna typ av jämförelse tjänar inte bara till att kategorisera och förstå det okända, utan också som ett verktyg för att bedöma potentialen och kapaciteten hos motståndare. Genom att dokumentera dessa egenskaper visar spanjorerna inte bara sin fascination utan även sin strategiska medvetenhet om de utmaningar som en sådan avancerad sjöfartsteknologi kunde innebära i ett potentiellt konfliktläge. Porters begrepp om ”kulturell realism” belyser hur kulturer inte bara betraktas som statiska, utan även som dynamiska och formbara, särskilt i mötet med nya hot och utmaningar.⁷⁵

Strategiska och kulturella aspekter

Strategiskt och kulturellt framställs Visayanerna som skickliga krigare med ett komplext förhållande till våld och fred. Deras förmåga att använda blåsrör med

⁷³ Porter, 2013, s. 38-39.

⁷⁴ Souza & Turley, 2016, s. 346-347.

⁷⁵ Porter, 2013, s. 19: Cultural realism, som betonar kulturens anpassningsbarhet och roll i strategiskt beslutsfattande.

förgiftade pilar, pilbågar och spjut reflekterar en utvecklad förståelse för både individuella och kollektiva stridstaktiker. Samtidigt belyser beskrivningen av deras användning av avancerade fartyg deras kapacitet att genomföra organiserade marina operationer, vilket understryker en hög nivå av militär organisation.

Visayanernas kulturella ritualer, såsom blodsdrickningsceremonin vid fredsavtal, reflekterar deras sätt att integrera sociala och militära normer i sina interaktioner. Ritualens symbolik pekar på vikten av tillit och gemenskap, även i en kontext där krig och våld är vanligt förekommande.⁷⁶

Den spanska krönikörens beskrivning av hur konflikterna bland Visayanerna nästan helt ska ha "utrotats" efter spanjorernas ankomst framhäver en tydlig ton av kolonial självupphöjelse. Genom att tillskriva sig själva äran för att ha skapat fred och ordning bland Visayanerna framställs den spanska kolonialmakten som en överlägsen och civiliserande kraft. Detta narrativ stärker den koloniala ideologin och presenterar de inhemska kulturen som "kaotiska" och "oförutsägbara" innan de kom under västerländsk kontroll.⁷⁷

Enligt Enligt Porters teorier om strategisk kultur kan kultur forma krigsmål, konfliktlösningar och geostrategiska prioriteringar, men en obalanserad betoning på skillnader och exotiska aspekter av icke-västerländsk krigföring riskerar att översimplifiera sambandet mellan kultur och handling. Detta framgår tydligt i den spanska krönikörens skildring av Visayanerna, där spanjorerna framställs som fredsmäklare och moraliskt överlägsna, medan Visayanernas interna konflikter reduceras till ett uttryck för oförmåga att styra sig själva.⁷⁸ Porters begrepp om "kulturell realism" förklarar hur sådana narrativ inte bara beskriver utan också legitimerar kolonial dominans, där väst presenteras som den enda lösningen på "den andres" problem. Samtidigt döljer detta retoriska grepp de koloniala ambitionerna bakom påståendet om fredsmäkling. Visayanernas konflikter var sannolikt en del av

⁷⁶ Souza & Turley, 2016, s. 353.

⁷⁷ Souza & Turley, 2016, s. 344-345.

⁷⁸ Porter, 2013, s. 18.

deras egna socioekonomiska system, men dessa framställs som något som krävde spansk intervention. Denna retorik tjänade till att rättfärdiga kolonial expansion genom att kombinera moralisk överlägsenhet med teknologisk och organisatorisk styrka, vilket ytterligare cementerade Spaniens ideologiska och praktiska dominans.⁷⁹

4.1.5 Morer

Materiella och teknologiska kapacitet

Morerna framställs som en teknologiskt avancerad folkgrupp med tillgång till specialiserade hantverkare, såsom snickare, smeder och silversmeder, vilket möjliggjorde tillverkning av bronspjäser och kanoner. Deras tekniska kunnande demonstreras i deras förmåga att skapa effektiva vapen för både försvar och angrepp redan innan spanjorernas ankomst. Trots att de förlorade många av sina kanoner till spanjorerna lyfts deras kapacitet att tillverka och använda artilleri fram som ett uttryck för teknologisk innovation och anpassningsförmåga.⁸⁰

Det faktum att Morerna överlämnade sina kanoner till spanjorerna kan dock tolkas som mer än en kapitulation; det kan ses som en medveten och pragmatisk strategi. Genom att avväpna sig själva kan de ha minskat det spanska trycket och därigenom säkrat en chans till långsiktig överlevnad i en förändrad maktbalans. Denna handling, som initialt kan framstå som ett tecken på underlägsenhet, kan istället förstås som ett strategiskt val som speglar en dynamisk och flexibel strategi. Detta ligger i linje med Porters syn på att kulturer inte är statiska utan formbara och kapabla att agera strategiskt utifrån nya förutsättningar.⁸¹

Morerna hade också tillgång till ett brett utbud av fartyg som användes för både handel och krig. Trots att deras fartyg beskrivs som funktionella, framställs de som mindre välbyggda än Visayanernas, vilket förstärker en hierarkisk ordning där deras teknologiska prestationer marginaliseras i relation till andra grupper. Genom att

⁷⁹ Porter 2013, s. 19.

⁸⁰ Souza & Turley, 2016, s. 363

⁸¹ Porter, 2013, s. 19

beskriva Morernas fartyg som underlägsna men ändå funktionella framhäver spanjorerna en mix av fascination och nedvärdering, vilket är typiskt för den koloniala diskurs som Porter beskriver.⁸²

Strategiska och kulturella aspekter

Morerna framställs som strategiskt och kulturellt avancerade i relation till spanska normer och förväntningar, med en ton som betonar deras ordning, rationalitet och pragmatism. De beskrivs som skickliga förhandlare och lojala samarbetspartners till spanjorerna, vilket lyfter fram deras förmåga att navigera i relationer med en överlägsen kolonial makt. Deras kapacitet att tillverka och använda artilleri, trots att de saknade centraliserade institutioner, antyder en samhällsstruktur som bygger på social koordination snarare än formaliserad hierarki. Detta reflekterar en form av strategisk kultur där anpassning och pragmatism står i fokus.⁸³

Enligt Porters teori om strategisk kultur är det vanligt att västerländska observatörer tolkar främmande kulturer genom sin egen kulturella referensram. Att beskriva Moros som saknade formella institutioner men ändå som "rationella" och "harmoniska" i jämförelse med Visayaner, avslöjar denna tendens. Det spanska perspektivet framhäver deras pragmatiska och organisatoriska förmåga som positiva egenskaper, men gör det genom en kolonial lins som värderar dessa egenskaper utifrån europeiska normer.⁸⁴

Kulturellt framhävs Moros som mer "civiliserade" än Visayaner, vilket förstärks genom beskrivningar av deras kläder och sociala beteende. Att de bar bomullskläder och inte gick nakna ses som en markör för anständighet och utveckling, vilket underlättade deras inkludering i det spanska koloniala projektet. Detta är ett exempel på den koloniala retoriken där grupper som Moros framställs som mer kompatibla med västerländska värderingar, vilket rättfärdigade den spanska maktens roll som "civiliserare."

⁸² Souza & Turley, 2016, s. 366.

⁸³ Souza & Turley, 2016, s. 361.

⁸⁴ Porter, 2013, s. 193.

4.1.6 Visayaner Tagaloger (Folk från Luzon)

Materiella och teknologiska kapacitet

Tagalogerna framställs som skickliga båtbyggare, där deras teknologiska kapacitet reflekteras i deras konstruktion av bangka, en typ av fartyg som används för både handel och krig. Den ritualistiska handlingen att skjuta en pil i himlen eller avfyra en hakebössa vid sjösättning av ett fartyg tyder på att de kombinerade tekniska innovationer med kulturella och religiösa övertygelser.⁸⁵

Denna praxis antyder att teknologin inte bara hade en praktisk funktion utan också var djupt förankrad i kulturella och andliga traditioner. Den visar också hur teknologi och andliga föreställningar sammanflätades. Porter ses detta som ett exempel på hur kultur och teknologi inte är separata fenomen utan samverkar för att skapa en meningsfull förståelse av världen. Även om de inte själva producerade hakebössor antyder deras användning av vapnet en viss kontakt med och anpassning till europeisk teknologi. Samtidigt kan denna beskrivning också spegla missförstånd från den spanska krönikörens sida. Västerländska missuppfattningar av "den andre" kunde sådana ritualer och ceremonier uppfattas som exotiska eller irrationella när de inte överensstämde med spanska kulturella normer. För spanjorerna, som ofta förknippade teknologi med rationalitet och pragmatism kan sådana symboliska handlingar ha framstått som främmande och svåra att förstå, vilket kan ha lett till en tendens att förminska eller exotifiera dem.⁸⁶

Strategiska och kulturella aspekter

Tagalogerna framställs som en folkgrupp där militär strategi och kulturella ritualer är nära sammanflätade. Före strid samlas de för att fatta gemensamma beslut och genomföra ritualen *maganito*, som syftar till att säkerställa framgång i striden. Dessa

⁸⁵ Souza & Turley, 2016 s. 381.

⁸⁶ Porter, 2013, s. 195

ritualer hade både strategisk och social betydelse och fungerade som ett sätt att stärka gruppens sammanhållning och moral inför en konflikt.⁸⁷

Ur ett spanskt perspektiv framställdes dessa ritualer ofta som vidskepliga eller primitiva, vilket kan förstås genom Porters teori som belyser hur västerländska observatörer tenderade att tolka främmande kulturer utifrån sina egna normer och fördomar, med fokus på skillnader snarare än likheter. De spanska krönikörerna reducerade maganito till en exotisk företeelse och ignorerade dess strategiska funktion att stärka gruppens enighet och moral. Enligt Porter är detta ett exempel på "Othering," där icke-västerländska kulturer framställs som irrationella eller underlägsna, vilket bidrar till att förstärka den koloniala självbilden av moralisk och strategisk överlägsenhet.⁸⁸

Samtidigt visar Tagalogerna en dynamisk strategi som kombinerar andlighet, planering och kollektivt beslutsfattande i sin krigsföring. Genom att hålla möten före strid uppvisade de en hög grad av social organisation och strategisk planering, vilket delvis erkänns i BK, även om dess betydelse inte till fullo värderas.

Tagalogerna firade sina segrar med sånger och ceremonier och uttryckte djup sorg vid förluster, vilket visar att deras krigsföring inte bara var en fråga om strategi utan också en central del av deras kulturella identitet. Dessa ceremonier bidrog till att förstärka samhällsstrukturen och skapade en kollektiv förståelse för krigets roll i deras samhälle. Ur Porters perspektiv kan detta ses som ett exempel på kulturell realism, där kultur och strategi samverkar för att forma både militära och sociala handlingar.⁸⁹

4.1.7 Visayaner Morernas Seder

Materiella och teknologiska kapacitet

⁸⁷ Souza & Turley, 2016, s. 381.

⁸⁸ Porter, 2013, s. 193.

⁸⁹ Porter, 2013, s. 19.

Även om titeln på denna sjunde anonyma skildring antyder att den handlar om seder inom den muslimska gemenskapen på Filippinerna behandlar texten i verkligheten social organisation, klasstruktur och invånarnas vardagsliv på öarna i ett bredare och mer allmänt perspektiv⁹⁰.

I beskrivningarna av Morerna lyfts deras materiella och teknologiska kapacitet fram genom deras användning av olika typer av vapen och skyddsutrustning. Deras rustningar består av buffelskinnsbröstpansar som täcker bröst och mage men är korta för att möjliggöra rörelsefrihet och effektiv användning av pavises, stora sköldar som når upp till brösthöjd. Deras vapen inkluderar spjut med järnspetsar, stora knivar och dolkar som används för närstrid. Samtidigt framhävs deras klädsel, som inkluderar tunikor fyllda med bomull och flätningar av bambu och snören, som både funktionella och kulturellt representativa. Dessa material och designval visar på en balans mellan skydd, rörelsefrihet och kulturell identitet. Kombinationen av dessa verktyg reflekterar en pragmatisk användning av lokala resurser, där funktionalitet och anpassning till stridsförhållanden prioriteras.⁹¹

Morerna visar också teknologisk kompetens genom användningen av artilleri som versos, små kanoner som de köper från Bruneier eller tillverkar själva med hjälp av metall importerad från Kina. Trots deras begränsade förmåga att sikta med dessa kanoner visar detta på en vilja att integrera ny teknologi i deras krigföring. Deras sjöfartskapacitet framhävs också genom deras användning av kanoner på sina fartyg, vilket indikerar en förståelse för hur maritim styrka kan förstärka deras militära kapacitet.⁹²

Detaljerna i beskrivningen, såsom hur deras paviser används för att skydda mot knivhugg och hur knivarna och dolkarna bärs i strid, antyder att krönikören hade viss insikt i krigföringens praktiska aspekter. Denna noggranna dokumentation återspeglar också observatörens egna referensramar och förväntningar, vilket enligt Porters teori om observatörens påverkan på objektiviteten kan forma hur andra

⁹⁰ Souza & Turley, 2016, s. 384.

⁹¹ Souza & Turley, 2016 s. 384-385.

⁹² Souza & Turley, 2016 s. 385-386

kulturers militära kapacitet uppfattas och värderas. Morernas förmåga att anpassa sig och införliva kanoner i sin militära arsenal, trots att dessa vapen inte var en del av deras ursprungliga militära tradition, är ett exempel på Porters resonemang om hur inhemska grupper kunde bryta sitt kulturella "etos". Detta utmanar den västerländska uppfattningen att icke-västerländska kulturer ofta fastnade i sina traditioner och saknade förmåga att utvecklas. Morerna visade istället en dynamisk strategi som gjorde det möjligt för dem att lära sig och använda nya vapen, vilket i sin tur utmanar föreställningen om att de var bundna av sin kultur.⁹³

I Porters resonemang om "kulturell realism" framhålls hur kulturer formas och förändras genom möten och påverkan från externa krafter, snarare än att vara statiska. Morernas sätt att införliva kanoner och utveckla sina egna tillverkningsmetoder trots tekniska begränsningar reflekterar en dynamisk och anpassningsbar kultur. Paradoxalt nog kan även västerländska observatörer präglade av "kulturell determinism" ha underskattat deras potential att utvecklas och anpassa sig, vilket utmanar deras fördomar om icke-västerländska gruppers kapacitet.⁹⁴

Strategiska och kulturella aspekter

Strategiskt framställs Morerna som skickliga i användningen av bakhåll och gryningsattacker samt förrådiska angrepp, vilket antyder en hög grad av taktisk flexibilitet och förståelse för asymmetrisk krigföring. Denna taktik, där snabbhet och rörelsefrihet är centrala, understryks av deras användning av korta rustningar och sköldar, som är designade för att möjliggöra både skydd och mobilitet. Detta reflekterar en anpassningsbar strategi som tar hänsyn till deras lokala förhållanden och behov.⁹⁵

Dessa metoder, som av spanjorerna beskrivs som "förrådiska," kan förstås som att krönikören framställde dessa taktiker som irrationella eller primitiva. Samtidigt kan dessa metoder, ur Morernas perspektiv, betraktas som strategiskt fördelaktiga. Med

⁹³ Porter, 2013, s. 39; s. 193-194.

⁹⁴ Porter 2013, s. 19.

⁹⁵ Souza & Turley, 2016, s. 384.

begränsade resurser och behovet av att överleva i en konflikt mot en teknologiskt överlägsen fiende, utgjorde snabbhet, överraskning och lokalkännedom avgörande faktorer i deras militära strategi.⁹⁶

Den negativa tonen i beskrivningarna av deras samhällsinteraktioner, såsom plundring av fartyg och övergivande av egna samhällen under kriser, förstärker den koloniala bilden av Morerna som "kaotiska" och "ociviliserade". Samtidigt kan deras beteende förstås som en pragmatisk strategi för överlevnad i en miljö präglad av brist och osäkerhet. Det verkar som om krönikören eller krönikörerna tolkade Morernas sätt att leva utifrån sina egna fördomar och föreställningar. Denna typ av tolkning bidrog till att rättfärdiga den koloniala närvaron och stärka den spanska självbilden som en civiliserande kraft.⁹⁷

4.1.8 Bruneier

Materiella och teknologiska kapacitet

Bruneier framställs som en teknologiskt avancerad folkgrupp med en imponerande arsenal av vapen och en välorganiserad sjöflotta. Deras vapen inkluderar dolkar, kastspjut, bågar och pilar samt blåsrör med förgiftade pilar, vilket speglar en strategisk användning av både lokala resurser och specialiserade teknologier. Den giftbelagda ammunitionen framhäver deras anpassningsförmåga och pragmatism i att utnyttja det som fanns tillgängligt i deras miljö. Blåsrören kompletteras med lanser i handstrider, vilket visar på deras flexibilitet i olika stridssituationer. Klädsel och rustning framställs som funktionella och anpassade till lokala förhållanden. Även om rustning och skydd inte är lika framträdande i beskrivningarna som vapnen kan deras fokus på effektivitet och snabbhet indikera att lättare rustningar prioriterades framför tung skyddsutrustning. Detta skulle också harmoniera med deras snabbrikliga taktik.⁹⁸

⁹⁶ Porter, 2013, s. 42; s. 194

⁹⁷ Porter, 2013, s. 193-195.

⁹⁸ Souza & Turley, 2016, s. 421-422.

Bruneis flotta framstår som ett tydligt exempel på deras teknologiska och logistiska skicklighet. Fartygen var utrustade med artilleripjäser som falcons, falconets och versos, vilket understryker deras förmåga att integrera importerade resurser som metall från Patani i sina militära operationer. Deras marina strategi var särskilt imponerande och inkluderade en innovativ teknik för att sjösätta fartyg inom sex minuter med hjälp av salang gunting. Krönikören beskrev detta med en tydlig ton av beundran och framhävde Bruneis nivå av organisation som jämförbar med europeiska standarder⁹⁹.

Den spanska krönikörens detaljerade beskrivningar visar både fascination och respekt för Bruneiernas teknologiska kapacitet. Deras tekniska innovationer erkänns, men deras beroende av importerad metall och deras "lätta" artilleri antyder samtidigt en underförstådd jämförelse som förstärker bilden av europeisk teknologisk överlägsenhet.¹⁰⁰

Strategiska och kulturella aspekter

Strategiskt framställs Bruneierna som välorganiserade och effektiva i sin militärstrategi. Deras förmåga att snabbt mobilisera flottan, ofta inom minuter, och att kontinuerligt patrullera kusten mot pirater visar på en hög grad av beredskap och kontroll över sitt territorium. Att varje kapten har sin galeja redo vid sitt hus och bemanning alltid tillgänglig förstärker bilden av en stark och disciplinerad marin kultur. De genomför också regelbunden måltavleskjutning för att upprätthålla kompetensen hos sina soldater och förbereda sig för eventuella strider.¹⁰¹

Kulturellt verkar deras militära struktur vara djupt integrerad i samhället. Skeppens snabba sjösättning och förmågan att genomföra kustpatrulleringar på veckobasis reflekterar en stark kollektiv kultur där ansvar och militär plikt är centrala. Deras

⁹⁹ Souza & Turley, 2016, s. 423.

¹⁰⁰ Porter, 2013, s. 36-37.

¹⁰¹ Souza & Turley, 2016, s.422-423.

användning av blåsrör och giftbelagda pilar kan tolkas som en sofistikerad form av krigsföring som kombinerar lokal kunskap med strategisk innovation.¹⁰²

Vidare visar deras fokus på både defensiva och offensiva strategier att de förstod vikten av att balansera säkerhet och expansion. Genom att förlita sig på asymmetriska strategier som blåsrör och giftspetsar kunde Bruneierna hantera både lokala och externa hot effektivt. Detta speglar en dynamisk kultur som anpassade sig till förändrade kontexter snarare än att fastna i statiska traditioner. Det ligger även i linje med Porters idé om att kulturer är flexibla och strategiska, snarare än styrda av oföränderliga historiska mönster.¹⁰³

4.1.9 Molucker

Materiella och teknologiska kapacitet

Moluckerna framställs som en folkgrupp med avancerad materiell och teknologisk kapacitet. Deras vapenarsenal inkluderar svärd, sköldar, rustningar, hjälmar, eldhandvapen, ringbrynjor, och artilleri. De använder både järn- och träspjut samt ett unikt vapen kallat torana, som är en typ av kastvapen med ett träskaft och en ensidig järnspets. Deras vapen visar på en hög grad av teknisk innovation och användning av lokala resurser, vilket speglar deras anpassning till krigets krav och de specifika förhållandena i regionen. Utöver vapnen är deras klädsel och presentation vid strid anmärkningsvärd. De går in i striden i sina finaste kläder, dekorerade med fjädrar i turbanerna, vilket indikerar en kulturell betoning på att framstå som både kraftfulla och estetiskt imponerande. Denna kombination av funktionalitet och visuell prakt antyder att striden för Moluckerna inte bara var en fråga om militär framgång, utan också om att projicera social status och kulturell identitet.¹⁰⁴

Den spanska krönikören tycks ha imponerats av detta, eftersom det speglar en parallell till deras egna militära traditioner, där uniformer och estetisk framtoning

¹⁰² Souza & Turley, 2016, s. 423.

¹⁰³ Porter, 2013, s. 15.

¹⁰⁴ Souza & Turley, 2016, s. 429.

var centrala för soldaters identitet och disciplin. Denna notering antyder en viss respekt från spanjorernas sida, då de kunde relatera till Moluckernas sätt att kombinera militär funktionalitet med kulturell symbolik. Krönikörens observation framhäver således inte bara deras tekniska kapacitet utan också en förståelse för den kulturella betydelsen av deras militära uttryck. Ur Porters perspektiv kan detta förstås som en del av en bredare tendens att betona kulturell symbolik i militär kontext. Den visuella framställningen av styrka och ordning kan fungera både som en strategisk taktik för att inge respekt hos fiender och som ett sätt att stärka den egna gruppens moral och sammanhållning.¹⁰⁵

Strategiska och kulturella aspekter

Moluckerna framställs som skickliga och välorganiserade i sin militära strategi. Deras användning av en bred arsenal av vapen, från närstridsvapen som dolkar och svärd till avståndsvapen som spjut och artilleri visar på en taktisk mångsidighet. Detta gjorde det möjligt för dem att anpassa sig till olika typer av stridssituationer. Den ceremoniella och estetiska aspekten av deras stridsförberedelser, såsom att bära fjädrar och dekorativa kläder vid slagfältet, reflekterar en djupgående kulturell integration av krigsföring. Kriget tycks inte bara ha varit en fråga om militär strategi utan också om att framställa styrka och social status genom visuell symbolik. Detta kan förstås som ett sätt att både stärka den egna gruppens sammanhållning och inge respekt hos fiender.¹⁰⁶

Den spanska krönikörens beskrivning av dessa kulturella och estetiska detaljer präglas av en viss ton av uppskattning. Detta kan delvis förklaras av en viss igenkänning i liknande traditioner inom den spanska militära kulturen, där ceremoniella och estetiska värden också spelade en roll. Även om tonen här framstår som positiv, handlar det fortfarande om en hierarkisering av kulturer, där

¹⁰⁵ Porter, 2013, s.19.

¹⁰⁶ Souza & Turley, 2016, s. 429.

Moluckernas estetik och organisation erkänns men samtidigt filtreras genom spanska värderingar om vad som ansågs vara "civiliserat" och "välordnat."¹⁰⁷

4.1.10 Javaner

Materiella och teknologiska kapacitet

Javanerna framställs som en folkgrupp med en bred och distinkt arsenal av vapen. Deras huvudsakliga stridsutrustning inkluderar pikar och stora, runda sköldar, som liknar långa paviser. Den mest framträdande delen av deras arsenal är den ikoniska krisen, en lång dolk med vågformad klinga. Krisens järn är ofta behandlat med ett ämne som gör såren dödliga, vilket visar på en förståelse för kemiska processer och deras användning i strid. Deras pikar och krisar är formade med samma vågiga design, vilket tyder på en gemensam kulturell eller symbolisk betydelse kopplad till dessa vapen.¹⁰⁸

De använder också långa svärd, liknande machetes, och bär dessa på axelremmar, vilket underlättar rörelsefrihet. För sjöstrider använder de versos (små artilleripjäser) på sina fartyg, vilket visar en viss teknologisk kapacitet och en vilja att integrera artilleri i sina militära strategier. Däremot saknar de defensiva vapen, som rustningar, med undantag för vissa importerade läderrustningar från andra länder, vilket kan indikera en större tillit till rörlighet och offensiv taktik snarare än defensiva strategier.¹⁰⁹

Strategiska och kulturella aspekter

Strategiskt framhävs Javanernas användning av unika och extremt aggressiva stridstekniker, särskilt det som beskrivs som "amoq." Ritualerna kring amoq, som involverar både droger och ritualiserade handlingar, visar att strid för Javanerna inte bara var en fysisk utan också en andlig och psykologisk upplevelse. Denna metod kan ses som både en individuell och kollektiv handling för att inge fruktan hos

¹⁰⁷ Porter, 2013, s. 193, 197.

¹⁰⁸ Souza & Turley, 2016, s. 433.

¹⁰⁹ Souza & Turley, 2016 s. 434.

fiender och öka deras egna krigares mod och styrka. Stridstekniken med piken framhäver deras fokus på precision och dödlighet i närstrid.¹¹⁰

Detta stridsraseri kan också ses som en strategisk metod för att skapa kaos och skräck på slagfältet, men från en västerländsk synvinkel kunde detta tolkas som irrationellt eller primitivt. Detta speglar en brist på förståelse från krönikerns sida, vilket Porter beskriver som en oförmåga att distansera sig från sina egna kulturella referensramar.¹¹¹

Trots deras tekniska skicklighet verkar Javaneserna inte använda defensiva vapen i större utsträckning. Detta kan tyda på, å ena sidan, ett förtroende för offensiv kraft och en kulturell betoning på att möta fienden direkt. Å andra sidan antyder beskrivningen att de konsumerar urvattnat vin blandat med blod och opium innan strid att dessa substanser kan ha spelat en roll i deras stridsstil. Dessa ämnen kan ha minskat hämningar och rädslan för döden, vilket resulterade i en aggressiv och kompromisslös stridstaktik. Denna aspekt kan också bidra till att förklara varför deras strategi tycks vara mer inriktad på offensiva snarare än defensiva metoder. Detta kan från ett europeiskt perspektiv ha setts som både fascinerande och primitivt.

Att Javaneserna inte använder hakebössor utan istället litar på allierade nationer för att tillämpa dessa teknologier kan tolkas på flera sätt. En möjlig förklaring kan vara brist på resurser eller kunskap för att själva införliva denna teknologi i sin arsenal, vilket i så fall skulle indikera att detta val inte var en medveten strategi utan en följd av begränsningar. Samtidigt kan detta också ses som en försiktig och taktisk strategi, där de medvetet förlitar sig på allierade för att komplettera deras egna militära kapaciteter utan att behöva omdirigera resurser till att utveckla en ny teknologisk förmåga.

I ljuset av Porters resonemang om kulturell förändring genom interaktion kan detta val återspegla en balans mellan anpassning och selektiv integration av externa resurser. Det visar hur Javaneserna inte nödvändigtvis var "fastlåsta" i sina

¹¹⁰ Souza & Turley, 2016, s. 433, 434.

¹¹¹ Porter, 2013, s. 19, 193.

traditioner utan kunde agera pragmatiskt utifrån sina behov och förhållanden. Denna selektivitet kan också signalera en strategi för att upprätthålla oberoende och fokusera på sina styrkor, snarare än att förlita sig helt på ny teknologi som de inte var helt bekanta med eller hade resurser för att hantera.¹¹²

4.2 Analys av skildringarna av sjöfararhandböcker: Aceh, Patani och Siam

Sjöfararhandböckerna (här efter SFH) skiljer sig från beskrivningarna av de olika folkgrupperna i BK genom att de är daterade till 1584 och direkt adresserade till kung Filip II av Spanien (1554–1598), till skillnad från de anonyma krönikörer som författade beskrivningarna av folkgrupperna.¹¹³

4.2.1 Sjöfararhandbok om Aceh av Dom João Ribeiro Gaio

Materiella och teknologiska kapacitet

I João Ribeiro Gaios sjöfararhandbok framställs Aceh som en starkt organiserad och teknologiskt kapabel stat. Deras arsenal är omfattande och inkluderar tungt artilleri (100 pjäser), lätt artilleri (200 pjäser), hakebössor, pilbågar och spjut. Deras produktion av krut och ammunition framhålls som en central komponent i deras militära styrka. Elefanterna, upp till 600 till antalet, framställs inte bara som stridsdjur utan också som en symbol för kunglig makt och auktoritet.¹¹⁴

Gaios detaljerade beskrivningar av Acehs försvarsanläggningar visar på en förmåga att kombinera militär ingenjörskonst med terrängens naturliga fördelar. Bastionerna är byggda av jord och förstärkta med artilleri och är strategiskt placerade vid flodmynningar och kustområden för att effektivt kontrollera viktiga passager. Utöver bastionerna omnämns diken fyllda med träpålar och bambubarriärer, som

¹¹² Porter, 2013, s. 19; s. 197.

¹¹³ Souza & Turley, 2016, s. 439. Denna specifika rapport baseras tydligt på Gaios förhör av en portugisisk informatör som hade blivit tillfångatagen och internerad i Aceh på ön Sumatra.

¹¹⁴ Souza & Turley, 2016, s. 474

skapades för att försvåra fiendens framryckning, vilket återspeglar en sofistikerad användning av lokala material och en anpassningsförmåga till specifika hot.¹¹⁵

Acehnesernas marina komponent framhålls som en viktig del av deras försvar. Deras fartyg, strategiskt fördelade längs vattenvägarna, fungerar som både en skyddsmekanism och en snabb reaktionsstyrka vid hot. Försvarsinfrastrukturen beskrivs i detalj och inkluderar fyrkantiga bastioner med lerväggar, diken och barriärer som skyddar stadens och kustens strategiska områden. Beskrivningen av bastionernas räckvidd, såsom att artilleriet täcker hela flodmynningen, understryker deras strategiska placering och försvarseffektivitet.¹¹⁶ Samtidigt framhäver Gaio svagheter i Acehnesernas tekniska lösningar, exempelvis att deras bastioner, tillverkade av lerväggar, saknar den stabilitet och hållbarhet som kännetecknar europeiska befästningar av sten.¹¹⁷

Strategiska och kulturella aspekter

Acehnesernas militära strategi framställs som en kombination av defensiva och offensiva metoder med fokus på anpassning till lokala förhållanden. Deras bastioner och flodbarriärer är strategiskt utplacerade för att blockera och kontrollera viktiga passager, vilket indikerar en stark förståelse för defensiv taktik. Deras flotta, med en förmåga att snabbt mobilisera och patrullera, reflekterar en strategi för att säkra territoriell kontroll och avskräcka fiender. Användningen av elefanter i strid understryker en kulturell och strategisk integration av lokala resurser som både praktiska verktyg och symboler för makt.¹¹⁸

Beskrivningarna i João Ribeiro Gaios SFH framhäver också detaljerade förslag för hur Aceh kan erövras, inklusive specifika landstigningsplatser och taktiska angrepp. Till exempel identifierar Gaio den svagaste punkten i stadens försvar, där vallgraven är som smalast och barrikaden tunnast, som en nyckel för en framgångsrik invasion.

¹¹⁵ Souza & Turley, 2016, s. 449.

¹¹⁶ Souza & Turley, 2016, s. 449; s. 461-462; s. 474.

¹¹⁷ Souza & Turley, 2016, s. 461.

¹¹⁸ Souza & Turley, 2016, s. 474; s. 484.

Denna noggranna kartläggning av Acehs försvar och rekommendationer för angrepp visar på användningen av militär underrättelse och strategisk planering.

Samtidigt innehåller Gaios framställning av Aceh en nedvärderande ton gentemot stadens militära förmåga. Han hävdar att fienden vid en spansk attack sannolikt skulle överge sina positioner för att skydda sina familjer. Denna skildring förstärker en bild av Acehneserna som irrationella och oförmögna att organisera ett effektivt försvar, vilket bidrar till att legitimera den föreslagna invasionen och förstärker bilden av Spaniens militära och kulturella överlägsenhet.¹¹⁹

Porters teori om "den andre" är tydligt relevant här. Gaio skildrar Aceh som både en imponerande och primitiv kultur, där traditionella metoder, som användningen av elefanter i strid, ses som fascinerande men otillräckliga i jämförelse med europeisk teknik och strategi. Denna dubbla skildring – fascination kombinerad med nedvärdering – legitimerar Spaniens koloniala ambitioner och skapar en retorik där Aceh framstår som både ett hot och en plats som behöver "civiliseras."¹²⁰

Religiösa övertoner förstärker dessutom Spaniens koloniala självbild. Genom att referera till heliga figurer som Moder Maria och Sankt Jakob ramar Gaio in invasionen som en moralisk och helig mission snarare än enbart en ekonomisk eller strategisk åtgärd. Detta skapar en berättelse där Spaniens militära expansion framstår som både rättfärdig och nödvändig.¹²¹ Detta kan förstås som ett exempel på hur västerländska observatörer tenderade att jämföra icke-västerländska teknologier med sina egna och framställa dem som underlägsna.

Sammanfattningsvis är Gaios framställning både strategisk och ideologisk. Genom att kombinera detaljerad militär planering med kulturella och religiösa argument försöker han övertyga Kungen om Acehs betydelse som en nyckel för Spaniens koloniala ambitioner och globala makt. Genom att kontrollera Aceh skulle Spanien kunna bryta den viktiga handelsförbindelsen mellan Indien och Mecka, vilket enligt

¹¹⁹ Souza & Turley, 2016, s. 474

¹²⁰ Porter, 2013, s. 24; s. 193.

¹²¹ Souza & Turley, 2016, s. 474.

Gaio skulle generera betydande inkomster för den spanska kronan. Vidare framhåller han att en erövring av Aceh skulle öppna dörren för ytterligare expansioner i Sydostasien och möjliggöra spansk kontroll över vad han beskriver som de "bästa regionerna i världen." Denna kombination av ekonomiska, strategiska och ideologiska argument syftar till att övertyga om Acehs nyckelroll i Spaniens koloniala projekt.¹²²

4.2.2 Sjöfararhandbok om Patani av Dom João Ribeiro Gaio, Antonio Dias, Henrique Mendes, Francisco das Neves och João Serrano

Materiella och teknologiska kapacitet

I sjöfararhandboken beskrivs Patanis materiella och teknologiska kapacitet som en blandning av styrka och sårbarhet. Å ena sidan saknar staden fasta försvarsanläggningar, och husen, inklusive moskéerna, är byggda av halm och trä, vilket understryker deras begränsade strukturella försvarsförmåga. Å andra sidan framhävs Patanis imponerande arsenal av artilleri. Det rapporteras att staden har omkring 1,000 tunga och lätta artilleripjäser, inklusive salvagems, camellos, esferas, culverins, falcons, falconets, versos och musketter. Dessutom producerar de inhemskt högkvalitativa harquebuser, vilket tyder på en avancerad teknologisk förmåga och självförsörjning inom vapenproduktion. Denna kombination av enkel byggnadsstruktur och avancerade vapen framhäver en komplex bild av Patanis militära kapacitet. Deras stora befolkning av stridsdugliga män, tillsammans med en reservstyrka på över 20,000 personer från landsbygden, stärker bilden av en stad med betydande mänskliga resurser för krig. Även om deras infrastruktur kan framstå som enkel, indikerar deras stora artilleriresurser och robusta arbetsstyrka en stark militär potential.¹²³

Strategiska och kulturella aspekter

Patani framställs som en stad med en betydande strategisk styrka, särskilt när det gäller antalet stridande män och deras artilleri. Trots detta saknas tydliga exempel

¹²² Souza & Turley, 2016, s. 476-477, 481.

¹²³ Souza & Turley, 2016, s. 488.

på formella strategiska strukturer eller defensiva anläggningar, vilket gör staden sårbar för välorganiserade attacker. Beskrivningen av stadens styrka i antal och dess människors krigsduglighet kontrasteras av deras brist på erfarenhet av krig med portugiserna, vilket kan tolkas som en underförstådd försvagning av deras strategiska effektivitet. Förmågan att mobilisera ett stort antal människor, både från stadens kärna och från landsbygden, antyder dock en stark social organisation som kan användas för att möta hot.

SFH betonar också de logistiska utmaningarna vid en invasion, såsom behovet av järnplankor för att korsa de leriga områdena vid landstigning. Detta visar på en medvetenhet om de geografiska och tekniska begränsningarna i Patani, vilket gör detaljerade strategiska rekommendationer nödvändiga för att säkerställa framgång. Denna pragmatiska inställning till krigföring, som demonstreras i sfh, är ett exempel på hur spanskt strategiskt tänkande integrerade observationer av lokala förhållanden i sina planer.¹²⁴

I linje med Porters teori om "Othering" framställer sjöfararhandboken Patanis invånare som både robusta och förbindliga, men samtidigt kulturellt och teknologiskt underlägsna. Genom att betona deras brist på krigserfarenhet mot portugiserna och deras enkla bostäder skapas en bild av ett folk som, trots sina resurser, är strategiskt sårbara. Samtidigt erkänns deras teknologiska kompetens inom artilleriproduktion och deras numerära styrka, vilket gör det tydligt att de inte helt kan avfärdas som primitiva.¹²⁵

Porters teori om hur västerlänningar kan anpassa sig till och ibland införliva "primitiva" metoder är också relevant här. De spanska strategierna visar en hög grad av pragmatism i hur de identifierar och utnyttjar svagheter i Patanis försvar, samtidigt som de erkänner vikten av att förstå och navigera i den lokala kontexten. Detta dualistiska synsätt på Patani – där de samtidigt framställs som imponerande

¹²⁴ Souza & Turley, 2016, s. 489.

¹²⁵ Porter, 2013, s. 25.

och underlägsna – bidrar till att rättfärdiga Spaniens koloniala ambitioner och förstärker bilden av deras egen militära och kulturella överlägsenhet.¹²⁶

I enlighet med Porters teori om "Othering" används fördomsfulla beskrivningar för att framställa Patanis invånare som kulturellt och militärt underlägsna. Genom att beskriva lokalbefolkningen som bönder och framhäva deras primitiva försvarssystem förstärks Spaniens bild av sig själv som en civiliserande och överlägsen kraft. Samtidigt visar SFH en medvetenhet om strategiska och taktiska behov, vilket återspeglar Spaniens pragmatiska förhållningssätt till invasion och kontroll. Porters teori är också relevant i hur Gaio föreslår att använda lokala svagheter för att förstärka den spanska militära överlägsenheten, samtidigt som han legitimerar invasionen genom religiös och moralisk retorik.

4.2.3 Sjöfararhandbok om Siam av Dom João Ribeiro Gaio

Materiella och teknologiska kapacitet

Dom João Ribeiro Gaio framställer Siam som en stor och rik stad med cirka 30 000 hushåll och omfattande vattenvägar, vilket understryker dess ekonomiska och strategiska betydelse. Samtidigt påpekar han stadens materiella och teknologiska brister, särskilt inom dess försvarsstruktur. Murarna, byggda av jord och tegel, beskrivs som ineffektiva och förfallna, vilket gör dem otillräckliga för att skydda staden. Även bastionerna, som är utrustade med artilleri, lider av dålig organisation och är därmed inte optimala för att hantera en välorganiserad militär attack.¹²⁷

Gaio beskriver också att stadens rikedomar och geografiska placering gör den till en attraktiv måltavla för spansk expansion. Trots detta framhävs en avsevärd brist på sofistikerad militär infrastruktur, vilket framställer Siam som både en ekonomiskt lukrativ och strategiskt sårbar region.¹²⁸

¹²⁶ Porter, 2013, s. 38-39.

¹²⁷ Souza & Turley, 2016, s. 498.

¹²⁸ Souza & Turley, 2016, s. 496-498.

Strategiska och kulturella aspekter

Gaio lyfter fram siamesernas begränsade militära förmåga och föreslår att en invasion endast skulle kräva 1 000 man för att pacificera staden. Denna analys antyder en uppfattning om att invånarna saknar tillräcklig militär organisering och stridsberedskap, vilket förstärker en kolonial diskurs om västerländsk överlägsenhet. Gaios rekommendationer, som inkluderar specifika taktiker och landstigningsplatser, visar på en hög nivå av strategisk planering. Han betonar också vikten av snabb handling för att hindra fienden från att stärka sina positioner och uttrycker en oro över att fienden dagligen blir allt mer kraftfull och uppfinningsrik i krigsföring.¹²⁹

Strategiskt ingår Siam i en bredare kolonial plan där Gaio föreslår att Spanien först ska erövra Aceh och Patani innan de fortsätter mot Siam, Cochinchina och Kina. Denna sekventiella strategi framhäver Spaniens ambition att dominera regionen och kontrollera dess resurser, vilket ses som en del av ett större kolonialt projekt för att stärka Spaniens globala makt.¹³⁰

4.3 Sammanfattning av analys

Boxerkodexen skildrar de inhemska folkgruppernas materiella och teknologiska kapacitet med en blandning av respekt och nedvärdering. Teknologisk skicklighet och anpassning till lokala förhållanden betonas i många fall, men dessa framställs ofta som underlägsna i jämförelse med europeiska standarder. Ladronerna framställs som exceptionella sjöfarare med avancerade och stabila båtar som speglar en djup förståelse för maritima förhållanden. Samtidigt reduceras deras vapen, som bågar och spjut, till primitiva redskap, vilket förstärker bilden av teknologisk underlägsenhet. Cagayanerna framhålls för sina tekniska innovationer inom vapen och rustning, men även här sker en tydlig kontrast till europeiska eldvapen, som lyfts fram som mer avancerade.

¹²⁹ Souza & Turley, 2016, s. 500.

¹³⁰ Souza & Turley, 2016, s. 501.

Visayanerna skildras som teknologiskt avancerade med en imponerande arsenal av vapen och effektiva fartyg. Deras blåsrör med förgiftade pilar och deras skeppsdesign framhäver en hög nivå av anpassning till både land- och sjökrigföring. Morerna och Bruneierna beskrivs som teknologiskt skickliga, särskilt inom artilleritillverkning och maritim teknik, men även här används en västerländsk lins för att framhäva europeisk teknologisk överlägsenhet. Moluckerna och Javanerna framhävs för sina unika vapen och stridstekniker, men deras framgångar reduceras ofta till exotiska särdrag snarare än strategiska fördelar. I sjöfararhandböckerna lyfts Aceh, Patani och Siam fram som ekonomiskt och strategiskt betydande regioner med avancerade artillerisystem och resurser. Samtidigt framhävs deras bristande försvarsstrukturer som en central sårbarhet.

De strategiska och kulturella aspekterna av de inhemska folkgruppernas militära förmåga framställs som både imponerande och irrationella. Ladronerna beskrivs som modiga men taktiskt ineffektiva, medan Cagayanerna skildras som organiserade med ritualer som stärker deras militära och sociala sammanhållning. Ritualer som blodsdrickning vid fredsavtal och unga pojkars träning i strid illustrerar hur kultur och strategi är sammanflätade. Sambalerna framställs som extremt våldsamma och oorganiserade, medan Visayanerna lyfts fram för sin avancerade förståelse för både individuella och kollektiva stridstaktiker. Deras ceremonier vid segrar och förluster visar att krigsföring var en central del av deras kulturella identitet.

Morerna och Bruneierna framställs som pragmatiska och strategiskt flexibla. Deras användning av både artilleri och asymmetriska strategier visar en förmåga att anpassa sig till olika hot, men deras metoder beskrivs ofta som "förrädiska" av spanjorerna, vilket speglar en kolonial nedvärdering av deras strategiska skicklighet. Moluckerna och Javanerna framhävs som skickliga krigare med mångsidiga taktiker och unika ritualer som stridsraseriet "amoq". Även här tolkas deras metoder ofta som irrationella genom en västerländsk lins. I sjöfararhandböckerna framställs Aceh, Patani och Siam som strategiskt viktiga för Spaniens koloniala expansion. Detaljerade strategiska analyser av dessa regioner visar på en hög nivå av spansk militär planering, där varje regions sårbarheter utnyttjas.

Porters teori om "Othering" alternativt "den andre" genomsyrar dessa skildringar. Västerländska observatörer tenderar att beskriva folkgruppernas teknologiska och

kulturella kapacitet genom en hierarkisk lins som framhäver deras exotism och underlägsenhet. Även när deras innovationer erkänns används dessa för att förstärka berättelsen om europeisk överlägsenhet och rättfärdiga kolonial expansion. Samtidigt framhävs vissa aspekter av deras metoder och kultur som fascinerande, vilket skapar en dubbel diskurs där respekt och nedvärdering samexisterar. Genom att kombinera tekniska, strategiska och kulturella observationer med religiös retorik legitimerar Boxerkodexen Spaniens koloniala projekt och förstärker en narrativ om västerländsk överlägsenhet.

5. RESULTATDISKUSSION

Genom att tillämpa Porters teori om military orientalism i den kvalitativa analysen av skildringarna i BK går det att identifiera hur de inhemska folkgruppernas militära förmåga både erkänns och undermineras. BK fungerar som ett kolonialt dokument där "den andre" framställs genom en eurocentrisk lins, vilket skapar en narrativ struktur där teknologisk och kulturell innovation framhävs men samtidigt hierarkiskt underordnas västerländska normer. Denna ambivalens, där fascination för de inhemska gruppernas kapacitet kombineras med nedvärdering, legitimerar Spaniens koloniala projekt och förstärker en självbild av kulturell och militär överlägsenhet.

Utifrån de materiella och teknologiska aspekterna framställs de inhemska folkgrupperna som skickliga hantverkare och innovatörer, särskilt inom vapen- och fartygsdesign. Ladronernas avancerade sjöfartskapacitet, Moluckernas breda arsenal av både närstridsvapen och artilleri, samt Bruneiers snabba mobilisering av flottor och teknologiskt imponerande sjöförsvaret är exempel på teknologiska framsteg som väcker fascination hos de spanska observatörerna. Samtidigt reduceras dessa prestationer ofta till exotiska fenomen som kontrasteras mot den västerländska militärens "överlägsna" teknologi och organisation. Detta speglas särskilt i beskrivningar av rustningar och vapen som jämförs med europeiska standarder, där de inhemska lösningarna ofta framställs som pragmatiska men teknologiskt underlägsna. Denna tendens att nedvärdera lokala teknologier utifrån en europeisk referensram förstärker den koloniala hierarkin och rättfärdigar intervention.

Utifrån de strategiska och kulturella aspekterna visar analysen att de inhemska folkgruppernas militära taktik ofta förstås genom ett filter av exotism och rationalisering. acehnesernas kombination av defensiva barrikader och elefanter som symboler för makt, bruneiers marina beredskap och javanernas "amoq"-strategi tolkas som både imponerande och primitiva. Gaio och andra krönikörer tenderar att tolka dessa strategier utifrån egna kulturella ideal, där icke-västerländska metoder som snabbhet, överraskning och lokalanpassning ibland avfärdas som irrationella eller odisciplinerade. Samtidigt framhävs ritualer som tagalogernas maganito och visayanernas blodsritualer som främmande eller vidskepliga, vilket förminskar deras strategiska och sociala funktioner. Detta exemplifierar vad Porter kallar "den andre" där västerländska observatörer reducerar de inhemska kulturena till stereotyper som stärker bilden av västerländsk rationalitet och moralisk överlägsenhet.

Sammanfattningsvis visar analysen att BK inte bara dokumenterar de inhemska folkgruppernas militära kapacitet utan också tolkar dem genom en kolonial och ideologisk lins. Genom att kombinera erkännande av teknologiska och kulturella innovationer med en underförstådd nedvärdering förstärker kodexen en narrativ om europeisk överlägsenhet. Porters teori om militärorientalism erbjuder en kritisk ram för att förstå hur dessa skildringar fungerar som både praktiska observationer och koloniala redskap. På så sätt bidrar BK inte bara till att rättfärdiga Spaniens koloniala projekt utan också till att forma en världsbild där "den andre" definieras genom en ständig jämförelse med det västerländska idealet.

6. AVSLUTNING

6.1 Slutanalys

Syftet uppnåddes genom att tillämpa en kvalitativ analys av Boxerkodexens textuella skildringar. Genom att använda Patrick Porters teori om militärorientalism kunde uppsatsen visa hur sydostasiatiska folkgruppers militära kapacitet och strategiska

metoder framställdes. Syftet att analysera hur dessa beskrivningar bidrog till att legitimera Spaniens koloniala projekt uppfylldes genom att identifiera de teknologiska och strategiska aspekterna som lyftes fram i Boxerkodexen. Analysen belyste hur dessa skildringar reflekterade och förstärkte Spaniens koloniala ideologi.

Metodens styrka låg i dess hermeneutiska ansats, som möjliggjorde en fördjupad tolkning av text och dess historiska kontext. Den kvalitativa textanalysen, med sin grund i hermeneutiken, gjorde det möjligt att relatera textens helhet till dess delar, vilket skapade en djupare förståelse av de kulturella och historiska sammanhangen. Genom att strukturera analysen kring två övergripande kategorier, teknologiska och kulturella aspekter kunde analysen av de militära framställningarna systematiseras. Hermeneutikens styrka låg i att den erkände forskarens aktiva roll i tolkningen, vilket gjorde det möjligt att fundera över hur samtidens normer och värderingar kunde påverka analysen. Samtidigt krävde metoden stor noggrannhet för att undvika subjektivitet, vilket hanterades genom att arbetet följde en tydlig och genomtänkt struktur.

Frågeställningarna besvarades genom att undersöka hur Boxerkodexen skildrade folkgruppernas teknologiska och kulturella kapacitet. Beskrivningar av fartyg, vapen och rustningar visade hur dessa grupper effektivt använde sina resurser, medan analyser av deras stridsattityder och ritualer blottlade en komplexitet som utmanar förenklade stereotyper. Genom att tillämpa Porters teori blev det tydligt att spanjorernas framställningar inte enbart syftade till att framställa dessa kulturer som "den andre", utan också innehöll ett strategiskt erkännande av deras styrkor. Detta dubbla syfte, att både exotifiera och respektera de skildrade grupperna, förstärkte Spaniens koloniala legitimitet.

Tidigare forskning stödjer uppfattningen att Boxerkodexen är en central källa för att förstå den tidigmoderna kolonialismen i Sydostasien. Studier av Ellen Hsieh och Jennifer Nelson har betonat kodexens visuella och etnografiska aspekter, medan Miguel Ibáñez Aristondo har analyserat dess roll i att skapa etniska identiteter. Denna uppsats stärker detta perspektiv genom att tillföra en militärhistorisk dimension, som visar hur skildringarna av vapen, strategier och taktiker legitimerade det spanska koloniala

projektet.

I kontrast till tidigare forskning fokuserade denna uppsats på textens roll snarare än enbart bildens. Medan tidigare studier ofta har betraktat bilderna som de primära budskapsbärarna, visade denna analys att textens detaljerade beskrivningar av teknologiska och strategiska aspekter förstärkte de ideologiska budskapen. Detta kompletterar tidigare forskning genom att lyfta fram hur text och bild samverkade i att skapa en helhetsberättelse om kolonial överhöghet.

Avslutningsvis kan Patrick Porters teori kritiseras för att generalisera de västerländska framställningarna av österländska kulturer. Teorin erbjuder ett värdefullt ramverk för att analysera hur stereotyper om ”den andre” användes för att legitimera kolonial dominans, men riskerar samtidigt att förenkla de komplexa dynamiker som präglade dessa möten. Boxerkodexen visar att framställningarna av sydostasiatiska folkgrupper inte enbart syftade till att exotifiera eller nedvärdera dessa kulturer, utan också innehöll ett strategiskt erkännande av deras teknologiska och militära kapacitet.

Porter betonar kulturens föränderliga och dynamiska natur, vilket är centralt för att förstå hur koloniala möten formades av både fascination och pragmatism. Samtidigt kan Boxerkodexen tolkas som ett exempel på hur västerländska krönikörer inte bara skapade stereotypa bilder av öst utan också reflekterade över sina egna strategiska behov och kulturella värderingar. I Boxerkodexen framgår att västerländska framställningar ofta innehöll en dialogisk dimension, där de skildrade kulturen inte enbart var passiva objekt för koloniala framställningar utan även aktörer som kunde påverka dessa narrativ.

Teorins fokus på västerländska missuppfattningar kan också riskera att överskugga hur västerländska observatörer pragmatiskt erkände och ibland lärde sig av de samhällen de beskrev. I fallet med Boxerkodexen visas hur spanjorerna inte bara uttryckte stereotyper utan också aktivt dokumenterade teknologiska och strategiska styrkor hos de folkgrupper som mötte dem. Detta innebär att Porters teori skulle kunna kompletteras med en djupare analys av de pragmatiska och hybridiserande aspekterna av koloniala möten, där både

väst och öst anpassade sig och påverkade varandra i en dynamisk process av globalisering och kulturellt utbyte.

Slutligen framhäver analysen av Boxerkodexen att de västerländska narrativen inte enbart var ett uttryck för kulturell osäkerhet som Porter ofta betonar utan också ett strategiskt verktyg för att hantera de konkreta utmaningar som kolonialmakterna ställdes inför. Detta öppnar upp för en mer nyanserad förståelse av orientalism, där dialogen mellan fascination och erkännande får en mer framträdande roll.

6.2 Vidare forskning

Ett förslag för vidare forskning är att undersöka hur Boxerkodexen påverkade andra spanska koloniala dokument, samt att analysera dess samband med andra samtida manuskript. Genom att jämföra Boxerkodexen med exempelvis Relaciones Geográficas eller liknande dokument från andra delar av det spanska imperiet kan man få en djupare förståelse för hur kunskap producerades, spreds och användes för att forma koloniala politiska och militära strategier.

En särskilt intressant inriktning är att utforska eventuella kopplingar mellan Boxerkodexen och kända författare, ögonvittnen eller krönikörer, med fokus på att identifiera vilka individer som kan ha bidragit till dess innehåll. Redogörelser från historiska aktörer som Hernán Cortés och hans följeslagare kan ge värdefulla insikter i hur koloniala narrativ byggdes upp och vilka berättelser som formade texterna.

Genom att placera Boxerkodexen i en större kontext av spanska koloniala dokument och kodexer kan man dessutom belysa de gemensamma strategier som användes för att rättfärdiga det spanska koloniala projektet. Detta kan skapa en bredare förståelse för hur olika visuella och textuella framställningar inte bara legitimerade kolonialismen utan också speglade och förstärkte maktrelationer mellan imperiet och de koloniserade samhällena. Slutligen kan en sådan undersökning också ge nya perspektiv på de regionala variationerna i hur kolonialmaktens syn på "den andre" formades och användes i praktiken.

7. Käll- och litteraturförteckning

7.1 Tryckta källor

Souza, George Bryan, and Turley, Jeffrey S. (eds. and trans.), *The Boxer Codex: Transcription and Translation of an Illustrated Late Sixteenth-Century Spanish Manuscript Concerning the Geography, Ethnography and History of the Pacific, South-East Asia and East Asia*. Leiden: Brill, 2016.

7.2 Litteratur

Aristondo, Miguel Ibañez, *Visual Arguments and Entangled Ethnographies in the Boxer Codex*, Villanova University, Manuscript Studies, Vol. 6, No. 1, University of Pennsylvania Press, 2021: 98-130, s. 130.

Berglund, Louise och Ney, Agneta. *Historikerns hantverk: Om historieskrivning, teori och metod*, Lund: Studentlitteratur AB, 2015.

Donoso, Isaac (ed.), *Boxer Codex: A Modern Spanish Transcription and English Translation of 16th-Century Exploration Accounts of East and Southeast Asia and the Pacific*. Transcribed and edited by I. Donoso; translated and annotated by M. L. Garcia, C. Quirino, and M. Garcia. Quezon City: Vibal Foundation, Inc., 2016.

Gustavsson, Martin & Svanström, Yvonne. *Metod: guide för historiska studier*, Stockholm: Studentlitteratur AB, 2018.

Hsieh, Ellen, *The Power of Images in the Boxer Codex and Cultural Convergence in*

Early Spanish Manila, Historical Archaeology of Early Modern Colonialism in Asia-Pacific, University Press of Florida, 2017:118-145, DOI: 10.2307/j.ctvx1htgn.12.

Nelson, Jennifer. *A Ming Chinese and Spanish Imperial Collaboration in Southeast Asia: The Boxer Codex*, The Art Bulletin, 104:4, 2022: 20-45, DOI: 10.1080/00043079.2022.2070395.

Osterhammel, Jürgen & Petersson, Niels P., *Globalization: A Short History*, Princeton: Princeton University Press, 2005.

Parker, Geoffrey, *The Military Revolution: Military Innovation and the Rise of the West, 1500–1800*, 2nd ed., Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Pisano, Nicholas D., *The Spanish Pacification of the Philippines 1565-1600*, M.A. diss., U.S. Army Command and General Staff College, Kansas, 1992.

Porter, Patrick, *Military Orientalism: Eastern War Through Western Eyes*, London: Hurst, 2013.

Rystad Göran, *Europa i världen ca 1500-1700: expansion och integration*. Stockholm: Liber, 2004.